Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 6 (14332) | 1974 оной январиин 8, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ПАРТИИНГАА ҮГЫЕ ДЭМЖЭНЭБДИ

БУЛТАНАЙ НАНГИН ХЭРЭГ

Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин эрдэмтэдэй, научна хүдэлмэрилэгшэдэй байгша оной январиин 4-нэй үдэр болоод үнгэрһэн хамтын суглаанда хабаадалсагшад үгэ хэлэхэдээ, саашадаа республикынгаа колхоз, совхозуудтай харилсаа холбоогоо улам үргэдхэжэ, шэнэ түрүү онол аргануудые ажалдаа амжалтатайгаар нэбтэрүүлхынь тула гориитой туһаламжа үзүүлхөөр мэдүүлһэн байна.

— Научна хүдэлмэриин хэмжээ үрые дээшэлүүлхэ, эрдэм, техникын туйлалтануудые арадай ажахыда [illegible] нэбтэрүүлхэ, совет хүнүүдэй ажабайдал [illegible] оюун бодолой [illegible] бүтээлнүүдые бии болгохоор этигэжэ байгаа КПСС-эй Центральна Комитет элирхэйлэн мэдүүлнэ. Тиимэһээ бидэ — станциин научна бүхы хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ [illegible] тодорхойлжо энэ хэзээ [illegible] ажаллажа [illegible] зорилгоёо бэелүүлхэ ородолдобо. Тиин бидэ энэ [illegible] бүхы хүсөөрөө хамжалсаха. Таарамжатай түрүү онол арга, дүй [illegible] үргэнөөр, түргэн [illegible] соо нэбтэрүүлхэ [illegible] — гэжэ тус [illegible] үнинэй хүдэлмэрилэгшэ, республикын [illegible] агроном Николай [illegible] Хребтов дэлгэрүүлэн хэлээ.

[illegible] жэлнүүдтэ Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда түлжүүлэгдэһэн һайн үүлтэрэй зуһаг хонид, хуса бөлөн буруу, хашараг бухануудые, гунжан үнеэд гансашье республикын колхоз, совхозуудта эльгээгдэдэг бэшэ.

— Манай ажахы туршалга хэжэ, түрүү онол аргануудые элирүүлхэ гол зорилготой юм. Тиимэһээ манай туршалга-үйлэдбэриин ажахыда хүдэлмэрилдэг малшад, таряашад гансашье хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ бэшэ, мүн олондо жэшээ харуулха зэргэтэй. Түрэл партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан энэ Хандалгатай танилсажа, зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, ажахымнай коллектив абаһан социалис уялгаяа шэнэлжэ, табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтые тодорхойлхо байгша ондо угтамжын түсэб бэлдэжэ байнхай. Ажахыдамнай энэ зорилгоёо бэелүүлхэ арга боломжо яһала бии. Тиимэһээ мүнөөдэрһөө эхилжэ хэрэглэгдээгүй арга нөөсэеэ бүхыдэнь элирүүлжэ, бүхы шадал соогоо хүдэлмэрилхэ байнабди, — гэжэ Ивалгын ОПХ-гай директор В. Е. Вахрунов тодорхойгоор мэдүүлээ.

Республикынгаа ажахынуудай шэмэтэй үбһэ тэжээл элбэгээр хуряадаг болохын тула һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха, элдэб янзын шэмэтэ ногоо тарижа, сабшалангай үрэжэл һайжаруулжа, уһалагдадаг газараа улам үргэдхэхэ талаар түрүү онол аргануудые элирүүлхэ хүдэлмэри хэнэбди. Мүнөө КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгатай бэшэгээр танилсаад байхадаа, шэнжэлхэ хүдэлмэрээ бүри эршэтэйгээр ябуулжа, республикынгаа хүдөө ажахые хүгжөөхэдэ хубитаяа оруулалсахабди гэжэ хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Матвей Николаевич Башинов хэлээ.

Нигөөхи энэ суглаанда хабаадалсагшад партиин ЦК-гай Хандалга бэшэгые һайшаан угтажа, байгша ондо шэнжэлхэ ажалдаа шэнэ амжалта туйлаха, абаһан уялгаяа сүм дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

В. ЖИГЖИТОВ.

Зурагууд дээрэ: хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат М. Н. Башинов. Зүблөөнэй зал соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ХАБАЯА ХАРУУЛХА

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада зорюулагдаһан митинг Улаан-Үдын һүнэй комбинадай нэгэ цех соо болоо. Һүнэй комбинадай партийна организациин секретарь Александр Иванович Колов митинг нээжэ, партиин Октябрьска райкомой секретарь В. Н. Башкеевтэ үгэ үгэбэ. Нүхэр Башкеев комбинадай коллективэй үнгэрэгшэ жэлдэ эршэтэй һайнаар хүдэлмэрилһыень тэмдэглээд, юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ улам оролдосотойгоор хүдэлмэрилхэ, социалис мүрысөөндэ улам, эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байһандань этигэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн һүнэй цехэй хүдэлмэришэн Валентина Игумнова, зөөхэй, творогой цехэй хүдэлмэришэн С. Н. Ощенко, механическа цехэй слесарь Г. Н. Рыжаков, экспедитор В. П. Чупров гэгшэд бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр үйлдэбэрилхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдохоби гэжэ найдуулаа. Ажалай сагые үрэ эхэтэйгээр хэрэглээ, техникэеэ дүүрэн хүсэн соонь ашаглахаби гэжэ слесарь Рыжаков мэдүүлээ.

Һүнэй комбинадай директор В. И. Лунев комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй түйлаһан амжалтануудай тухай, һүүлэй һэлүүдэй ажал хүдэлмэриин тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээд, коллективэйнгээ хүдэлмэрилэгшэдые КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхыень уряалаа.

Б. БАТОЕВ.

ПАРТИИН ЭДЭБХИТЭЙ ТУҺАЛАГШАД БАЙХА

«Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгатай дашарамдуулан, комсомолой организацинуудай хэхэ хүдэлмэри тухай» тогтоол ВЛКСМ-эй ЦК абаба.

Соведүүдэй ороной комсомолшууд, хүбүүд болон басагад КПСС-эй, совет гүрэнэй гадаадын эб найрамдалта политикые ехэтэ һайшаан дэмжэнэ, эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгтэ манай Ленинскэ партиин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй онсо ехэ туһа хүргэжэ байһыень үндэрөөр сэгнэнэ гээд тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга угаа ехэ удха шанартай гэжэ сэгнээд, залуушуулай дунда эмхидхэлэй ба политическэ үргэн ехэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулхыень, партиин үнэн зүрхэнэй, зориг бадаруулагша үгые комсомолец бүхэндэ, хүбүүн, басаган бүхэндэ хүргэхыень союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нуудта, комсомолой крайкомуудта, обкомуудта, окружкомуудта, горкомуудта, райкомуудта, комсомолой эхин организацинуудта ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюро даалгана. «Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлые габшагай ажалай, эрхим һуралсалай жэл болгоё» гэһэн бүхэсоюзна комсомолой суглаа 1974 оной январиин 8—12-то үнгэргэхэ, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй документнүүдые, нүхэр Л. И. Брежневэй Шэнэ жэлэй амаршалгые, партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые үндэһэ болгон, комсомолой эхин организаци бүхэнэй бэелүүлхэ зорилгонууд суглаан дээрэ зүбшэлгэдэхэ байна.

Комсомолой организацинууд КПСС-эй КЦ-гай хандалгые ажал ябуулгынгаа дайшалхы программа, түрэл, дүтын хэрэг болгон абажа, гаргаша багатайгаар ехэ, һайн шанартай продукци үгэхэ уряа доро комсомолшуудай, залуушуулай социалис мүрысөө шадамараар хүтэлбэрилхэ, ажал хэрэгээ саг үргэлжэ һайжаруулха, партийна организацинуудай бүри эдэбхитэй туһалагшад болохо, ВЛКСМ-эй XXVII съездые, комсомолдо В. И. Ленинэй нэрын олгогдоһоор 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гээд этигэжэ байһанаа ВЛКСМ-эй Центральна Комитет мэдүүлнэ.

Комсомолшууд, бүхы совет залуушуул түрэл Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые бүри нягтаар тойрон жагсажа, коммунизмын түлөө, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгоёо улам ехээр гаргаха, 1974 оной үдэр бүхэнние, час бүхэнние шэн габьяата, баатаршалгата ажалаар тэмдэглэхэ, Ленин шэнгеэр һураха, ажаллаха, тэмсэхэ байха гээд ВЛКСМ-эй Центральна Комитет найдана.

(ТАСС).

АЖАЛАЙ ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга манай ороной ажалшад ехэ баяртайгаар угтаа. Энэ Хандалга экономико болон соёлоо саашадань хүгжөөхын, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхын, коммунис байгуулалтын шэнэ амжалтануудай тула шэнэ аргануудые бэдэрхэ, амжалтануудые түйлаха хэрэгтэ олониитэ ажалшадые элсүүлнэ. Совет хүнүүд КПСС-эй Ценральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй, 1974 оной даабаринууд болон социалис уялгануудые шэн зоригто, габшагай ажалаараа болзорһоо урид дүүргэхэ ябадал хангахын тула арад бүгэдын социалис мүрысөөндэ улам бүри дээрэ үргэжэ байна.

ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

«Киевтрактородеталь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй цехүүд дотор эдэбхи үүсхэл ехээр бадаржа байна. Энэ бүтээгдэһэн редукторнууд, скороствин коробконууд, поршеньнууд, тракторай гильзэнүүд ба хүдөө ажахын машинануудай бусад запчастьнууд орон соо 600 адресаар эльгээгдэнэ. — Бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэйнгээ шанарые улам һайжаруулхын, бүри бэхи болохын түлөө тэмсэнэбди. Хүдөө ажахыгаа саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулха гэжэ оролдонобди. КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга иимэл зорилго бидэнэй урда табина, — гэжэ нэгэдэлэй гол предприятиин редукторна цехэй үрэмшэн А. Давыдов ТАСС-ай корреспондентдо хөөрэбэ.

Грузинэ заводууд, фабриканууд, баригданууд, колхозууд болон совхозуудта ехэ митингнүүд болобо. КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, ажалайнгаа амжалтанудые улам арбадхаха хүсэлэнтэй байһанаа ажалшад мэдүүлээ.

— Ленинскэ парти арад түмэнэй зохёон байгуулһан түгэлдэр эршэ зоригто ехээр этигэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй мүнөөнэй тодорхойлхы жэл манай предприятиин үмэнэ ехэ зорилго табина: үйлэдбэриимнай хэмжээн хэдэн миллион түхэригөөр нэмэхэ ёһотой. Энэ зорилго орёо бэрхэтэйшье һаа, яһала дүүргэдэмээр. Үнгэрэгшэ жэлэй түйлалтануудые үндэһэ болгон, иимэ тобшолол хэжэ болохо байна. Нёдондо продукци худалдаха түсэбөө болзорһоо урид — декабриин 7 болотор, харин үйлэдбэриин хэмжээгээр түсэбөө декабриин 20-ной үеэр дүүргэһэ һэмди, — гэжэ Тбилисиин «Магнитофон» гэжэ заводой ахамад инженер А. Хабурзания митинг дээрэ мэдүүлээ.

Коммунист В. Корновалай хүтэлбэрилдэг штукатурщикуудай комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд Кишиневой шэнэ районхоон байрын ехэ гэрэй барилга дээрэ суглараба. Нэгэл, гол шухала юумэн тухай — партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга тухай хөөрэлдөөн болобо. Барилгашадай энэ түрүү коллектив ажалайнгаа нормо ходо 130 — 150 процент дүүргэдэг зангаалтай болоhон юм. Эдэнэр түсэбтэ табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй даабарине болзорһоо урид дүүргээ, ажалай бүтээсые 1975 оной эсэстэ түйлагдахаар хараалагдаһан хэмжээндэ хүргэбэ.

В. Корновал ЦК-гай Хандалгые уншаад, коллективэйнгээ һанал бодолые элирхэйлэн иигэжэ хэлэбэ: бригадамнай түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые габшагай ажалай, эрхим һуралсалай жэл болгохо байна.

(ТАСС).

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын ХУУЛИ

Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1974 оной Гүрэнэй түсэб тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет тогтообо:

Статья 1. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэбэй-бюджедтэ болон һалбаринуудай комиссинуудай оруулһан зааварые хараада абалсан, Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1974 оной Гүрэнэй түсэб баталһаа.

Статья 2. Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1974 оной Гүрэнэй түсэбэй иимэ гол тоонуудые баталха:

(1973 онойхиһоо эды процентээр ургаха)

промышленна продукци	7,2 процент
гүрэнэй капитальна һомоолого	16,9 процент
[illegible] ачаа зөөлгэ	8,9 процент
гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай эрьесэ	7,3 процент

Статья 3. 1974 ондо 1973 онойхиһоо эды шэнэлэхэ [illegible]:

арад зоноой хэрэглэжэ хангалга	10,7 процент
гүрэнэй мүнгэн зөөреэр 1974 ондо байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулга	20 процентээр

гүрэнэй бюджет дээрэ байдаг, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлдэ ородог ажахынуудта, һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудта хүүгэдэй тоо — 7,3 процент

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлдэ ородог ажахынуудта, һургуулиин ба һонагдамал үдэртэй бүлэгүүдтэ һурагшадай тоо — 12,8 процент

техническэ мэргэжэлэй һуралсалай эмхи зургаануудта һурагшадые абалга — 3,4 процент

больницын оронуудай тоо — 2,2 процент

Статья 4. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдтэ, «СССР-эй болон РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1971—1975 онуудай табан жэлэй Гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй ба РСФСР-эй Хуулинуудтаа үндэһэлэн, Буряадай АССР-эй арад зоной материальна болон соёл гэгээрэлэй хэмжээ саашадань дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые 1974 ондо бэелүүлхэ хэрэгые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Статья 5. Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1974 оной Гүрэнэй түсэб түшаа түсэбэйтэ-бюджедтэ болон һалбаринуудай комиссинуудай оруулһан, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй энэ сесси дээрэ депутадуудай хэлэн дурадхалнууд болон ажалалтануудые хараже үзэед, тэрэн түшаа түсэй шиидхэбэри абахыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 2.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын ХУУЛИ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын 1974 оной Гүрэнэй бюджет тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет тогтообо:

Статья 1. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй урдахаһан Буряадай АССР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджедые, тэрээндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэбэй-бюджедтэ болон һалбаринуудай комиссинуудай оруулһан зааварнуудые хараада абалсан, орлого — 152 702 мянган түхэригөөр тогтооно.

Статья 2. Буряадай АССР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджедтэ гүрэнэй болон кооперативна предприятинуудай болон эмхи зургаануудһаа орохо олзо оршые — эрьесэ налог, үйлэдбэриин фондын түлөө түлбэри, олзын түлөө үлөөдэлэ, олзоһоо ороһон мүнгэн олзын налог болон социалис ажахынуудай бусад олзо — дүн хамта 105 967 мянган түхэригөөр тогтооно.

Статья 3. Буряадай АССР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджедэй арадай ажахыда — промышленность, хүдөө ажахы, коммунальна ажаһуудалай ажахынуудые болон арадай ажахын бусад һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ — бүхы гаргаашые 36.019 мянган түхэригөөр тогтооно.

Статья 4. Буряадай АССР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджет дотор социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые — нийтэ һуралсалай һургуулинуудта, техникумуудта, библиотекэнүүдтэ, клубуудта, театрнуудта, хэблэл болон бусад хэрэгсэлэй бусад хэмжээ ябуулгануудта, хүүгэдэй эмнэлгын, санатори болон эмхи зургаануудта, хүүгэдэй бүхэ [illegible] арадай соёлой бусад эмхи зургаануудта; пенси болон [illegible] тэтгэбэринүүдтэ — дүн хамта 110041 мянган түхэриг гаргашалхаар тогтооно.

Статья 5. Буряадай АССР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджедэй гүрэнэй захиргаануудай органуудта 4.468 мянган түхэриг гаргашалхаар тогтооно.

Статья 6. Буряадай АССР-эй 1974 оной республикын бюджедые орлого ба гаршын талаар 34 434 мянган түхэригөөр, 1975 оной январиин 1-дэ кассануудта мүнгэн жасын эрьесын хэмжээгээ 1250 мянган түхэригөөр баталха.

Статья 7. Аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын 1974 оной бюджедые орлого ба гаршын талаар дүн хамта 118 268 мянган түхэригөөр, 1975 оной январиин 1-дэ эдэ бюджедүүдэй кассануудай мүнгэн жасын эрьесые дүн хамта 4550 мянган түхэригөөр тогтооно, тэрэ тоодо:

(мянган түхэригөөр)

	1974 оной олзо ор шо ба гаргашанууд	1975 оной январиин 1-дэ кассануудай мүнгэн жасын эрьесын хэмжээн
Баргажанай аймаг	4018	190
Баунтын аймаг	3298	150
Бэшүүрэй аймаг	4042	200
Зэдын аймаг	4412	210
Яруунын аймаг	3303	150
Загарайн аймаг	5132	240
Захааминай аймаг	5239	250
Кабанскын аймаг	8202	350
Хэжэнгын аймаг	2988	140
Хурамхаанай аймаг	3129	150
Хяагтын аймаг	7244	320
Мухар-Шэбэрэй аймаг	4001	180
Ахын аймаг	1013	50
Прибайкалиин аймаг	3476	170
Хойто-Байгалай аймаг	2116	100
Сэлэнгын аймаг	5971	270
Түнхэнэй аймаг	4147	190
Улаан-Үдын аймаг	4446	190
Хоринэй аймаг	3161	150
Улаан-Үдэ хото	38930	900

Статья 8. Арад зоной олзобориһоо 1974 ондо ороһон эрьесын налогой мүнгэнһөө аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ оруулха, мүн эд хэрэглэлэй кооперациин худалдаа наймаанай эрьесэһээ ороһон налогой хубиие эдэ бюджедүүдтэ иимэ хэмжээгээр оруулхаар тогтооно:

	Олзоһоо абтаха процент: эрьесын налогой мүнгэнһөө абтаха	эрьесын налогһоо	эд хэрэглэлэй кооперациин худалдаа наймаанай налогһоо
Баргажанай аймаг	100	77,7	9
Баунтын аймаг	100	99,7	30
Бэшүүрэй аймаг	100	89,2	7
Зэдын аймаг	100	88,1	11
Яруунын аймаг	100	94,8	13
Загарайн аймаг	70	93,0	5
Захааминай аймаг	100	89,6	30
Кабанскын аймаг	100	73,0	3
Хэжэнгын аймаг	100	63,1	11
Хурамхаанай аймаг	100	73,7	19
Хяагтын аймаг	100	97,8	10
Мухар-Шэбэрэй аймаг	100	99,3	9
Ахын аймаг	100	71,2	42
Прибайкалиин аймаг	60	83,5	10
Хойто-Байгалай аймаг	100	97,9	30
Сэлэнгын аймаг	40	32,6	3
Түнхэнэй аймаг	100	88,0	14
Улаан-Үдын аймаг	100	55,3	5
Хоринэй аймаг	100	74,3	6
Улаан-Үдэ хото	30	50,9	—
Республикын	—	35,6	—

Аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын 1974 оной бюджедтэ оруулагдаха мүнгэн зөөриин хэмжээе иимээр баталха:

а) колхозуудай олзоһоо ороһон налог, кооперативна предприятинууд болон нийтын эмхи зургаануудай ажахын органуудһаа ороһон олзын налог, хүдөө ажахын налог, гэрлээгүйшүүлэй, ганса бэе ба бага бүлэтэй СССР-эй эрхэтэнэй, ой модонһоо ба 1974 оной мүнгэн эд хэрэглэлэй лотерейһээ абтаhан налогой 100 процентые үгэхэ:

б) 1974 ондо тараагдаха гүрэнэй 3 процентнэ доторой шүүбэритэ урьһалдамжаһаа ороһон мүнгэнэй 50 процентые үгэхэ;

в) кооперативна болон олониитын эмхи зургаануудай зөөриине һайн дураараа страховалһан, транспортаар абаһан хүнүүдые албан ёһоор страховалһан, мүн бусад уялгата страхованиһаа ороһон мүнгэнэй 10 процентые, эд зөөрнэз страхованиин түлөө арад зоноһоо ороһон түлбэриин 50 процентые оруулха.

Статья 9. Буряадай АССР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджет тушаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэбэйтэ-бюджедтэ болон һалбаринуудай комиссинуудай тобшололнууд соо, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй заседаниинууд дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнууд ба ажаглалтануудые хараже үзэед, тэрэн тушаа тухай шиидхэбэри абаха ба Буряадай АССР-эй орлого ба гаршын балансда, министерствэнүүд болон захиргаануудай бюджедүүдэй смет нүүдтэ, аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын бюджедтэ РСФСР-эй Верховно Соведэй баталһан РСФСР-эй 1974 оной Гүрэнэй бюджедтэй, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баталһан Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1974 оной Гүрэнэй түсэбтэй зохилдуулан, хубилалта оруулха хэрэгые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 2.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ХАРЮУСАЛГА, УЯЛГАЯА МЭДЭРЭНГЕЭР...

Загарайн аймаг республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотодо дүтэхэнэ оршодог гээшэ. Энэмнай хүгжэнги промышленностьтай, олон hалбаритай хүдөө ажахытай аймаг болоно. Эндэхи колхоз болон совхозууд Улаан-Үдын, хүдэлмэришэдэй тосхонуудай ажалшадта hү, хартаабха, овощ ехээр үгэдэг байна.

Районой партийна XXV конференци hаяхан Загарай тосхондо боложо, үнгэрhэн гурбан жэлэй хугасаа соо КПСС-эй райкомой хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолжо, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлhон байна. Партиин райкомой ажал ябуулга тухай тоосоото элидхэл конференци дээрэ райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр САНЖИМИТЫПОВ Д. С. хэбэ. Тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 17 хүн хабаадалсаа.

Юhэдэхи табан жэлэй hүүлшын хоёр жэл соо аймагай партийна организациин бэелүүлхэ тон харюусалгатай зорилгонуудые хараалhан тогтоол конференциин делегадууд нэгэн дуугаар баталан абаа. Конференци дээрэ партиин райкомой шэнэ бүридэл, шалгалтын комисси, областной партийна конференциин делегадууд hунгагдаа.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр ЧЕРНЯКОВ И. Д. конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна. Партиин обкомой промышленно-транспортын таhагые даагшын орлогшо нүхэр АКИМОВ А. Г. конференцидэ хабаадалсаа.

Шэнээр hунгагдаhан райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, тэндэ райкомой бюро, секретарьнар hунгагдаhан байна. КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр САНЖИМИТЫПОВ Д. С., секретарьнараар нүхэд ПОРТНЯГИН И. А., САХАРОВСКИЙ Ю. М. гэгшэд дахинаа hунгагдаба.

— КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна организаци үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада ажахы ба соёл культура хүгжөөхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулhан байна. — гээд **Д. С. Санжимитыпов** тоосоото элидхэл соо онсолон тэмдэглэбэ. — Партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри саашадань нарижуулан hайжаруулгын, предприятинууд ба колхоз, совхозуудай үйлэдбэри ашаг үрэ ехэтэй болголгын шухала асуудалнууд КПСС-эй райкомой пленум болон бюро дээрэ нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо шиидхэбэринүүд абтадаг байгаа.

Аймагай ой модоной ажахын ба бусад предприятинуудые шэнэдхэн заhабарилжа, үйлэдбэриинь ашаг үрэ ехэтэй болгохо талаар тоосоото үе соо горитой ажал хэгдэбэ. Гансахан 1973 ондо 43 шэнэ түхеэрэлгэ предприятинуудта тодхогдоhон байна. Промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ НОТ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин технологи hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэнхэй.

Шэнэ-Бэрээнэй заhабарилгын завод гурбан жэлэй туршада продукци бүтээн гаргалгаяа 1,5 дахин дээшэлүүлжэ, хүндэ хүдэлмэри оньhожоруулха талаар горитой алхам хэбэ. Заводой коллектив ГАЗ-53 түхэлэй автомобиль, Т-100 түхэлэй трактор заhабаридаг болоо. Тус заводой коллектив шиидхэхы жэлдэ продукци худалдаха даабаряа болзорhоонь холо урид бэелүүлжэ, 1974 ондо угтамжын түсэб-уялга баталан абаба. Заводой хүдэлмэришэд энэ жэлдэ үйлэдбэриин хэмжээ 37 процентээр дээшэлүүлжэ, түсэбhөө гадуур 400 мянган түхэригэй продукци худалдахаар зоригжоhон байна.

Эндэхи промышленна предприятинууд үнгэрэгшэ гурбан жэл соо продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай жэлдэ, 1970 онойхитой сасуулбал, үйлэдбэриин хэмжээн 18,7 процентээр ехэ болгогдоhон, ажалай бүтээсэ 6 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн байна. Гурбан жэлэй түсэбhөө гадуур 1 миллион 900 шахуу мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэхөөр тодорхойлогдоно.

Тоосоото үе соо аймаг дотор үйлэдбэриин ба соёл культурын барилга үргэн далайсатайгаар ябуулагдаhан байна. 30 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Загарай, Элхи тосхонуудта дунда hургуулинуудай байшангууд, Эрхирэгтэ соёлой байшан, Загарай ба Новоильинскдэ хилээмэнэй заводууд, «Татарский ключ» тосхондо хүүгэдэй комбинат, эбэртэ бодо малай 4 дал, хонидой 2, тугалай 4, гахайн 3 байра, 5 теплицэ ба бусад барилганууд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаhан байна. Гурбан жэлэй туршада гансахан промышленна барилгада 30 миллион шахуу түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа.

Аймагай колхоз, совхозуудай материально-техническэ үндэhэ hуури тоосоото үе соо нилээд бэхижэжэ, үйлэдбэриин гол фонднууд 10 миллион түхэригөөр дээшэлhэн байна. Гурбан жэлэй туршада Дамбиин-Гүбэйн, Хуушан-Онохойн, Добо-Ёнхорой, Нарин-Шэбэртын, Киселевско, Шулуутайн уhалууриин системэнүүд баригдажа, хэдэн мянгаад гектар газар уhалуулагдадаг болоо. 1100 гаран гектар шэнэ газар ашаглагдажа, тариалан үргэдхэгдөө, минеральна ба нютагай үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэдэг болоhон байха юм. Газар тариалан ашаглалгые hайжаруулhанай ашаар 1968—1970 онуудайхитай жэшэхэдэ, hүүлэй гурбан жэл соо 430 тонно тариан, 2080 тонно үбhэн үлүү ехээр хуряагдаа.

Үнгэрhэн гурбан жэл соо колхоз, совхозуудай адууhа малай тоо толгой нилээд олошоржо, ашаг шэмэнь дээшэлhэн байна. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ жэл соо дунда зэргээр иимээр дээшэлhэн байна гэбэл: мяхан 21 процент, hүн—14, ноохой—8 процент. Үнгэрэгшэ жэлдэ дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалаа hайн үрэ дүн туйлаhан энэ аймагай 24 малшан ССР Союзай орден, медальнуудаар шагнагданхай.

Газар тариалангай бэрхэ хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд hүүлэй жэлнүүдтэ аймаг дотор олошорно. Эрхирэгэй совхозой кукурузовод нүхэр Батожапов жэл бүри гектарhаа 120—150 центнер кукурузын ногоон намаа набша хуряана. Онохойн совхозой нүхэр Спиридоновагай хүтэлбэрилдэг звено энэ жэлдэ 22 гектар талмайн га бүриhөө 502 центнер корнеплод абаа. Эрхирэгэй совхозой овощеводууд нүхэд Бобылева, Аксанова гэгшэд нэгэ дүрбэлжэн метр талмай бүриhөө 30 гаран килограмм үгэрсэ хуряагаа. «Гигант» колхозой хартаабхашад нүхэд Леонов, Жерлов гэгшэд үнгэрhэн жэлдэ 100 гектар талмайн га бүхэнhөө 100 гаран центнер ургаса абаба.

Ажалдаа hайн амжалта туйлаhан аймагай түрүү 12 механизатор, тариашан СССР-эй орден, медальнуудаар hаяхан шагнагдаа.

Дээрэ дурсагдаhан зарим тэды амжалтанууд коммунистнуудай, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шэн габьяата ажалай ашаар туйлагдаа гээд конференци дээрэ тэмдэглэгдэhэн байна. Промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд ажалай эмхидхэл hайжаруулха, журам бэхижүүлхэ, социалис мүрысөөнэй үүргэ дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулдаг болоо. Тиигэжэ коммунистнуудай харюусалга, тэдэнэй үүргэ нилээд дээшэлhэн байха юм. Энээн тушаа делегадууд **А. В. Ишигенов, А. П. Кудряшов, В. М. Пуховской, Ю. Д. Мокеев, А. В. Смолин, А. И. Оглы** болон бусад онсолон тэмдэглэhэн байба.

Элидхэлшэ Д. С. Санжимитыпов, мүн үгэ хэлэhэн делегадууд ажал хүдэлмэридэ дайралдадаг дутагдалнууд тухай тодорхойгоор тогтожо, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдтэ гол анхаралаа хандуулба. Жэшээлэн хэлэбэл, аймагтахи 14 предприятиин дүрбэниинь 1973 оной үйлэдбэриин түсэб дүүргээгүй байшоо. Тэдэнэй тоодо Шулуутайн леспромхоз, Онохойн модоной комбинат, Элхиин авто-заhабарилгын завод, барилгын материалнуудай участок оролсоно. Тиигэжэ аймагай предприятинууд продукци худалдаха 11 hарын түсэб 99,8 процент дүүргээ.

«Татарский ключ» гэжэ карьероуправлениин, Горхоной ба Шулуутайн леспромхозууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй. Тиихэдэ Элхиин авто-заhабарилгын завод ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабариа 1972 онойхиhоо доошолуулжархиhан байха юм. Онохойн модоной комбинат үнгэрэгшэ жэлые экономическа муу дүнгүүдтэйгээр түгэсхэбэ. Энэ коллектив 11 hара соо продукци худалдаха түсэбөө 93,4 процент дүүргэжэ, шпала бэлэдхэхэ даабаря арай шамай 41,1 процент бэелүүлhэн байна. Тиимэhээ продукциин өөрын үнэ сэн 6,2 процентээр ехэ боложо, олзо оруулха даабаря оройдоо 65 процент дүүргээ. Продукцияа хэрэглэгшэдтэнь саг соонь үгэнгүй байжа, 1,5 миллион шахуу түхэригэй яла түлэхэ баатай болоо.

Аймагай промышленна предприятинуудта ажалай саг муугаар хэрэглэгдэжэ, ямаршье шалтагаангүйгөөр ажалдаа гарахагүй ябадал али олон дайралдана. Үнгэрэгшэ жэлэй 11 hара соо предприятинуудта 2428 хүн ажалда абтаhан байбал, 2366 хүн элдэб шалтагаанаар гаража ошоо.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудай гол шалтагааниинь юуб гэбэл, предприятинуудта ажалай эмхидхэлэй, экономическа хүдэлмэриин hулаар табигдаhан ушар болоно. Партийна ба профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө ёhотоор эмхидхэжэ, тэрэниие зүбөөр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Буряадай барилгын управлениин 136-дахи ПМК Загарайн аймагта барилга-хабсаралгын хүдэлмэри ябуулдаг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй ажалда зарим тэды амжалта туйлагдабашье, дутуу дунданууд үшөөл олон байhаар. 1973 оной барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб дүүргэгдээгүй, ажалай саг, техникэ муугаар хэрэглэгдэнэ, бүтээhэн хүдэлмэриинь шанар муу байдаг. ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд, партийна ба профсоюзай организацинууд дутагдалаа усадхаха талаар зохихо хэмжээ абанагүй гээд элидхэлшэ сэхэ тэмдэглэбэ.

Теэд ПМК-гай начальник **О. Б. Плоткин** конференци дээрэ үгэ хэлэбэшье, коллективэй хүдэлмэри hайжаруулха тухай дурдаагүйнь халагламаар байшоо.

Аймаг дотор хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар нилээд дутагдалтай гэжэ тэмдэглэмээр. Үнгэрhэн гурбан жэл соо ороoho тарианай ургаса дунда зэргээр гектарай 8,5 центнер, хартаабхын — 46, овощой 87 центнер болоhон байна. Тиимэhээ эдэ продуктнуудые гүрэндэ худалдаха 3 жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Эндэхи Эрхирэгэй совхоз гүрэндэ ороoho тушааха гурбан жэлэй түсэб оройдоо 40 процент, хартаабха 51 процент дүүргэhэн байха юм.

Аймагай колхозуудай гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө жэл бүри амжалтатай дүүргэдэг байбашье, эндэхи совхозууд гурбан жэл соо аяар 17 мянган центнер hү түсэбhөө багаар тушаагаа. Тоосоото үе соо хонидhоо ноохо хайшалалга биратайгаар дээшэлээгүй. Тиимэhээ аймагай ажахынууд 600 гаран центнер ноохо гүрэндэ үритэй болошоо.

Колхоз, совхозуудта экономическа хүдэлмэри hулаар табигданхай. Ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэжэ эхилhэн байбашье, hанаhанда хүрэмөөр үрэ дүн үгэнэгүй. Гурбан жэл соо эндэхи колхозуудай нэгэ миллион түхэригhөө үлүү олзо оруулаад байбал, совхозууд 2 миллион 600 мянган түхэригэй гарзада ороhон байха юм. Эндэ нэгэ жэшээ дурдамаар. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 1 гахай жэл соо тэжээхын тула 85 түхэриг гаргашалаад байхада, Онохойн совхоз энэ хэрэгтэ 239 түхэриг гаргашална.

Адууhа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо талаар Онохойн совхоз илангаяа ехэ гээгдэлдэ оронхой. 1973 ондо 200 гаран эбэртэ бодо мал, 2000 гаран хонин, хэдэн зуугаад гахай энэ ажахыда гарзалаа. 100 толгой эхэ малhаа үсөөн түл абтана. Шиидхэхы жэлдэ гүрэндэ hү тушааха түсэбөө 3 мянга гаран центнерээр дүүргэбэгүй. Иимэ ехэ дутагдалтай байгаад, совхозой директор нүхэр Савельевэй конференци дээрэ нэгэшье үгэ хэлээгүйнь гайхалтай.

Аймагай партийна организаци тоосоото үе соо нилээд ургаа, эмхидхэлэй талаар бэхижээ, коммунистнууд даабарита ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг болоо гэжэ тэмдэглэмээр. Мүнөө эндэ КПСС-эй 1820 гэшүүн, 80 кандидат тоологдоно. Тэдэнэй 50,8 процентнь промышленна, 22 процентнь хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ хүдэлнэ. Партиин 828 гэшүүд коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй. «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлениин, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организацинуудта парти доторой, политическэ хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партбюро ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар яhала hайн дүршэлтэй болоhон байна.

Гэхэтэй хамта партийна хүдэлмэри предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ жэгдэ hайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Онохойн, Эрхирэгэй совхозуудай, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, Онохой станциин ба бусад парторганизацинууд эдэбхи багатайгаар хүдэлнэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин олон ондоо онол арга гүйсэд хэрэглэнэгүй, суглаанууд саг соогоо зарлагдажа, шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэгүй. «Гигант» колхозой, Онохойн транспортна участогай, «Бурводстройн» ПМК-гай партийна организацинууд муугаар ургаhан байна.

Партийно-эмхидхэлэй партийно-политическэ хүдэлмэриин hулаар табигдаhанhaa боложо, тоосоото үе соо партийна журам эбдэhэн КПСС-эй 38 гэшүүн, 4 кандидат партиhаа гаргагдаhан байна. Бэлдэлгэ муутай байhанhaa боложо, КПСС-эй гэшүүнэй 8 кандидат партида абтаагүй. Онохойн совхозой, 136-дахи ПМК-гай, Элхиин авто-заhабарилгын заводой болон бусад зарим парторганизацинууд профсоюзай, комсомолой хүдэлмэри, социалис мүрысөө хүтэлбэрилхэ талаар нилээд дутагдалтай.

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэридэ, нютагай Советүүдэй ажал ябуулгада дутагдалнууд дайралдаhаар. Аймагай Соведэй гүйсэдком ажахы хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрнеэ нарижуулан hайжаруулнагүй. Коммунистнуудай политическэ, ажалшадай экономическа hуралсал баhал дутагдалтай байhаар. Архидалга ба алкоголизмтай тэмсэхэ талаар парти, правительствын шиидхэбэринүүд аймаг дотор муугаар бэелүүлэгдэнэ.

Загарайн аймагай партийна XXV конференци коммунистнуудай политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын, дутагдалнуудаа элирүүлжэ, урдаа табиhан зорилгонууд ба харюусалгаяа мэдэрэлгын оршон байдалда боложо үнгэрөө.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай тусхай корр.

Эржэмаа Цыдыпова арбан табадахи жэлээ Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хонишоноор хүдэлнэ. 100 эхэ хонин бүриhөө 10[illegible] хурьга абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээдэг болонхой. Юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 105 хурьга абахаар зорилго табиба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Э. Цыдыпова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЦЫБИКОВТЭН—БЭРХЭ hААЛИШАД

Һү hаалияа улам дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ олоороо оролсоhон Ивалгын ОПХ-гай hаалишад эдэ үдэрнүүдтэ зунайхиhаа бага бэшэ hү абажа, туйлаhан амжалтаяа бүри батадхана. Жэшээлбэл, Доодо-Ивалгын гурбадахи фермын үнинэй hаалишан Цыбикдара Цыбикова ноябрь hарада үнеэн бүриhөө 314 килограмм hү hааhан байна. Тиигэжэ үдэртэ үнеэн бүриhөө 10 килограмм hү hаагаа бшуу.

Энэ фермэдэ ажалладаг Цыбикдарын дүү Елизавета мүн лэ эгэшэhээ дутуугүй амжалта туйлана. Һүүлэй дүнгөөр Елизавета Цыбикова hара соо үнеэн бүриhөө 266 килограмм гэхэ[illegible] али үдэртэ үнеэн бүхэнhөө 9 килограмм hү абажа, хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлнэ. Иигэжэ эгэшэ дүү Цыбиковтэн эрхим амжалта туйлажа, гансашье фермэ соогоо бэшэ, мүн бүхы Ивалгын ОПХ-гай зуу гаран hаалишадай дунда онсо шалгаржа ябана.

В. ГАЛДАНОВ.

Улаан-Үдын ТЭЦ республикымнай томохон предприятинуудай нэгэн болоно. Эндэ ажал хэрэгээ hайн мэдэдэг хүдэлмэришэд олон юм. Институт болон техникумүүдтэ hурадаг студентнүүдэй ажалай дүршэл гарахаар иишэ ерэхэдэнь, хүдэлмэришэд зүбшэл заабари хэлэжэ, шадаха зэргээрээ туhалдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ТЭЦ-эй үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Г. Небытова Улаан-Үдын механико-технологическа техникумэй hурагша Л. Шарнповае орёо нарин оньhон түхеэрэлгэнүүдтэй танилсуулжа байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

МЭРГЭЖЭЛТЭ ДУРАДХАНА

ҺАЙН СОРТЫН ОБЁОС

Ороoho тарианай ургаса жэлhээ жэлдэ дээшэлүүлжэ, тэрэниие ехээр хуряажа абадаг болохын тула hайн, баян ургаса үгэдэг сортын үрэhэ хэрэглэхэ шухала гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ ааб даа. Тиимэ эрхим сортын үрэhэн орон доторнай угаа олон. Зүгөөр нютагайнгаа байгаалиин эрхэ байдалда таараха, эгээн ехэ ургаса үгэхэ сортнуудые бии болгохын тула республикын олон эрдэмтэд, мэргэжэлтэд оролдоно.

Манай республикын сортнуудые туршадаг участогуудта «Удыч-Жулты» гэжэ сорт шэнжэлэгдээ. Энэ сортын обёос Нольшоhоо асарагдаа hэн. Иимэ сортын обёос Перлуг ба Лоховский сортнуудай хоорондоhоо гараа. Иимэ сортын обёос шара үнгэтэй, ороohониинь нарин ута, тиимэшье томо бэшэ. Ямар газарта ургуулагдаhанаймнь зэргээр 1000 иимэ ороohон 30-hаа 39 грамм хүрэтэр татадаг.

«Удыч-Жулты» сортын hайн талань юуб гэхэдэ, тэрэ түргэноор эдеэшэдэг юм. «Золотой дождь» сортын обёостой адли ургахадаа, тэрээнhээ 3-5 үдэр түрүүн эдеэшэнэ. Энэмнай манай эндэхи эрхэ байдалда угаа зохид болоно гээшэ.

Энэ сортые хэдэн жэлэй туршада шэнжэлжэ үзэхэдэ, Кабанскын сортучастогта гектарай 21,8 центнер, Бэшүүрэй сортучастогта—25,9, Баргажанда—32,9 центнер ургаса абтаhан байна. Манай эндэ нютагжаhан «Хибины-2» гэжэ сортын ургасатай жэшэхэдэ, Кабанскда энэ сортын обёос гектарай 4,9 центнер, Бэшүүртэ—6,3, Баргажанда—7,8 центнер ехэ ургаса үгэhэн байна бшуу.

«Удыч-Жулты» сортын обёос Буряад ороной эрхэ байдалда 87-99 үдэртэ ургахадаа эдеэгээ хүсэнэ. Эшынгээ тулгууртай, ороohонойнгоо айрахагүй талаар энэ сортын обёос «Золотой дождь» «Хибины-2» сортнуудтай адлирхуу юм.

1973 ондо энэ сортын обёос республика дотор 1484 гектар эзэлбэ. Хойшодоо энэ сортын обёос өөрынгөө аша үрые харуулха гэжэ hанагдана.

Е. ГАХАНОВА,
сорт-туршалгын гүрэнэй инспекторэй агроном.

ҮНДЭР ШАГНАЛДА ХҮРТЭГШЭД

ХҮДЭРЖЭhЭН ХҮСЭЛ

ҮГЛӨӨНЭЙ 6 саг. Хярмаг саhан дээгүүр хүнүүдэй ябаhан мүрнүүд обёорогдоно. Энээниие дахаад лэ ябаа hаа, hаалиин фермэ алдангүй ошогдохо. Иимэ эртэ ондоо хэн ябаха бэлэй. Эдэ мүрнүүдэй нэгэн Соли hаалишанайшье байгаа бэзэ гээд hанаанда ороно.

Ноябрь hара барагдахаяа байбашье, газаа яhала дулаахай, арбаад градусhаа хүйтэн бэшэ хэбэртэй. Шанаагай айлнуудай зүүн урда захада гонзойhон фермын сонхонуудай галнууд холоhоо даллана.

Фермэдэ орожо, hаалишадай ажалые харахада, элдэб бодолнууд түрэхэдэл гэнэ. Үнеэдшье бэе дүүрэн, тарганууд. Һаалишадшье тэдэнээ эдеэлүүлхэ гэжэ оролдоно. Хүн бүхэн дүрбэ-табан боошхо соо тарианай гурил эhээжэ, бага зэргэ ногооной гурил нэмэлсээд, hүрэг үнеэдтэ хубаажа үгэнэ. Энэ hайн. Теэд уулзаhан лэ hаалишамни үнеэдэй хүхэ дэлэн угаангүйгөөр, гараараа шорой шохойень бага зэргэ арилгаhан болоод лэ, hүеэ hаажа ороно.

— Иимэ hүеэр городой зониие эдеэлүүлнэ гээшэ гүт? Яахадаа хүхэ дэлэнгыень hайса угаадаг, аршадаггүй юмта, — гэхэдэмни:

— Хүнэг байхагүй, бидэнэр яахабибди, — гэлдэбэ. Арайханшье тиимэ бэшэл ааб даа гэжэ бодоhоор саашалбаб.

Одоошье ордento hаалишандаа хүрэжэ ерэбэ хэбэртэйб. Урдань энэ hаалишантай хэдэн удаа уулзаhан хадаа танижа, ажалаарнь, ажабайдалаарнь hонирхобоб, гүрэн түрын ехэ шагналда хүртэhэнтэйнь амаршалбаб.

Харахадамни хүнэг соохоонь дулаан уhан ууралтана, сайбар аршуул гаргажа, бүлеэн уhаар үнеэнэйнгээ дэлэн дахаhан мэтэ аалиханаар аршана, сэбэрлэнэ.

— Соли Цыдыповна, тандамнай үнеэдэй дэлэн угааха хүнэг илгажа үгөө гээшэ гү? Бэшэндэтнай байхагүйл, — гэбэб.

— Наринаар бариад ябахада хүнэг яашаха hэм даа. Хэдэн жэл болоол даа, энэ хүнэгөө бариад лэ ябадаг хүм. үнеэдэй дэлэнгые иигэжэ бүлеэн юумээр дахахада, hүнэйнь сэбэр байхын хажуугаар, үнеэд hүеэ hайса табидаг ха гэжэ hанагшаб. Юрэдөө, энээндээ дадашоод лэ, заатагүй хэдэг хүм даа. Хажуудамнай халуун уhан дуран соомнай байна ха юм. Юуень зүрхэсэхэб,— гээд ээлжээтэ үнеэгээ hаажа ороо.

Гушаад жэлдэ hаалишанаар ажаллажа, олон юумэ үзэhэн, дүршэл шадабари ехэтэй болоhон энэ hаалишанай бусадhаа ехэ hү hаадаг байhаниинь гайхалтайшье бэшэ байна даа гэжэ бодоод, хөөрэлдөөгөө саашань үргэлжэлүүлбэбди.

— Яагаад ехэ hү hаанат гэнэ гүт даа,—гээд, Соли Цыдыповна бага зэргэ бодолгото болон иигэжэ нэмэбэ.—Үнеэдээ жэл бүри алгадгүй тугаллуулха, тэдэнээ залхуурангүй hааха гэжэ жэлэй дүрбэн сагта hалирагдана гээшэ. Үнеэдни hубай гарадаггүй даа. Тугаллаhаар хорёод хоноод байхадань лэ үнеэдээ үрэжүүлхэ, ороондо оруулха гэжэ оролдогшоб. Тиигэжэ жэлдээ үнеэн бүриhөө тугал абаhанайнгаа түлөө нэгэ тугал нэмэлтэ түлөөhэндэ хүртэдэгби. Нёдондо, урзандашье абаа hэм, мүнөө жэлдэшье абагдаха хаш.

Зүб лэ даа. Үнеэдээ бултыень саг соонь тугаллуулаад лэ байбал, ехэ hүнэй hаагдаха байhаниинь ойлгосотой ха юм. Тиигэбэшье олон hаалишад энээниие туйлажа шададаггүй. Үнеэдынь хюhаран боложо, хэдэн hарада hү багатай, hаагдангүй ябадаг гээшэ.

Түрүү hаалишанай ажалайнь нюуса үшөө юун бэ гэхэдэ, тэрэ үнеэдээ нягта hайнаар харууhалдаг, эдеэлүүлдэг, hаадаг байна. «Үнеэнэй hүн — хэлэн дээрээ» гэжэ тон зүб хэлсэдэг гээшэ гээд, Соли Цыдыповна гэр соогуураа ябажа, сайгаа шанаха зуураа хөөрэжэ оробо.—Жэшээнь, мүнөө жэлдэ совхоздомнай үбhэн, силос бага абтаа. Үер боложо, кукуруза, сабшаламнай уhанда орошоо хамнай даа. Мүнөө үнеэн бүридэ 2 килограмм, hаагдаhан hүнэй литр бүридэ 500 грамм талха тарианай зүйл үгтэнэ. Тэрэнээ халуун уhанда дэбтээжэ, эhээжэ байжа, үнеэдтээ хубаажа үгэгшэб. Үдэрэй дулаанда үнеэд бэлшээгдэнэ. Тиигээгүйдэ аргагүй. Иигээд үнеэдэй олоор тугаллажа эхилхэдэ, декабрьhаа силос нээгдэхэ юм.

Энэ hаалишан зундаашье үнеэдээ иигэжэ эдеэлүүлдэг байгаа hэн. Харууха гэжэ зуhадаг газартань нэгэтэ ябахадамни эндэхи hаалишан бүхэндэ үнеэгээ оруулжа, бурдууг эдюулхэ, hааха тусгаар клеткэтэй байгаа hэн. Соли Цыдыповнагай үнеэд ээлжээгээ мэдэhэндэл, клеткын үүдэндэ ерээд, хүлеэжэ байха. Нэрээрнь дуудахадань лэ тэдэнь орожо ерэхэ.

— Үнеэдни hурамгай юм даа, түрүүн hү ехэтэйнүүдээ hаадагби. Амитад хадаа нэрээ, ээлжээгээ мэдээд орхидог лэ.—гээд Соли Цыдыповна мэhэрин байгаа hэн.

Нам hуужа хөөрэлдэхэдэ, түрүү hаалишанай баримталдаг онол арганууд олохон, ондоохонууд лэ хэбэртэй. Илангаяа үнеэдээ саг соонь зүбөөр шэргээхэ, тугаллаха ойртоhонуудаа, hая тугаллаhан үнеэдээ наринаар эдеэлүүлдэг, харууhалдаг гуримтай. Түрүүшынхеэ тугаллаха гунжадые зүбөөр эдеэлүүлэн hааха талаар яhала дүршэлтэй байна.

— Түрүүшынхеэ тугаллаhан, hая тугаллаhан үнеэдэй hүеэ хэр табидагыень харалсажа, үдэртөө оло дахин hааха ушар гарадаг. Тиимэ хатуу дэлэнтэй үнеэд мүнөө үсөөн дайралдадаг болоо,—гэжэ ордento hаалишан нэмэбэ.

Шэргээгдэхэ, тугаллаха ойртоhон үнеэдтэ талханай зүйл багаар үгэхэ, гол түлэб үбhөөр эдеэлүүлхэ гэхэ мэтэ гуримые тэрэ наринаар баримталдаг байна.

Нимэл хадаа hү ехээр hаана, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгаран гарана гэжэ ойлгохоор. Теэд эдэ онол аргануудые наринаар бэелүүлхын тула мүн хүсэл зориг хэрэгтэй ха юм даа. Тиимэ хүсэл зоригоор Соли Цыдыповна хүдэржэhэн хүн гэжэ тэрэнэй намтартай танилсахадаа ойлгожо болохо.

***

ОРОНГЫН модондо ябаhан хүнүүдые одоол «халуун шулуу долёоhон» хүн гэжэ Сэлэнгэдэ хэлсэдэг байhан юм. Хүбшын хондооб модонуудые хюрөө hүхэ хоёроор унагаажа, морёор тэрэнээ хада уулаhаа буулгаха. Иигэжэ колхознигууд гүрэнэй модо бэлэдхэлдэ, табяад он хүрэтэр хабаададаг байhан.

Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай үедэ хоёр-гурбан жэлдэ хорёодхон наhатай Соли басаган Оронгын модондо ябажа, ажалай амта таниhан намтартай.

Арбан найматай ябахадаа үншэрhэн, дайнай хүндэ жэлнүүдые гүлмэрхэн наhандаа гаталhан, хорёодтойдоо колхозой hаалишан болоhон энэ эхэнэрэй хүсэл зориг одоол хүдэржэhэн.

— Арбаад жэлдэ колхоздо hаалишанаар хүдэлжэ ябахадаа яhала юумэн үзэгдөө hэн даа,— гээд, Соли Цыдыповна hанаандаа оруулна. — Үнеэдээ эдеэлүүлхын, hаахын хажуугаар үбhэ, hолоомоёо зөөхэш, Тураахиин хада морёор ошожо, фермэдэ түлеэ асархаш. Мүнөө юуб даа, ехэл амар болоо гээшэ ааб даа. Тиигээшье hаань, ажалаа үшөөл хүнгэрүүлхэ hанаатай ябана гээшэбди.

Тиимэл даа, сагнай урагшаал дабшажа байна ха юм. Һаалишан бүхэн, тэрэ тоодо Соли Цыдыповна, үнеэдээ машинаар hаадаг болохо хүсэлтэй.

— Нэгэ зуун үнеэдээ машинаар hаажа гараа hэмди,—гээд, түрүү hаалишан хэлэбэ. — Яhала hайн байгаа бэлэй. Теэд үбэлжөөндэмнай тиимэ түхеэрэлгэ тодхохо гэhээр мүнөөшье хүрэтэр үгы.

Хори-гушан жэлдэ үнеэдые үдэр бүри гараараа шобторхо гээшэмнай амар хэрэг бэшэ ааб даа. Гар, хүлэйнь шархирха буруу бэшэ. Мүнөө сагта үнеэдые гараар hааха... гээшэмнай гээгдэнги байдал ха юм. Илангаяа залуушуулые энэ ажалда хабаадуулхын тула hаалиин фермын ажалые үргэлжэдэнь оньhожоруулха саг ерээ.

Хамтын ажалда хамаг hанаагаа табижа ябадаг энэ эхэнэрые нютагайнь зон ехээр хүндэлдэг. Нилээд олон залуушуулда өөрынгөө баян дүй дүршэлhөө хубаалдаhан байха. Тиимэл хадань Соли Цыдыповнае нютагаархиниинь аймагай Соведтэ депутадаар hунгаhан байна, Гүрэн түрэ тэрэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, В. И. Ленинэй зуун жэлэй ойн ажалай габьягай медаляар, Хүндэлэлэй хэдэн грамотаар тэрэниие шагнаhан байха юм.

Мүнөө hаалишан Бальжинимаева золтой, жаргалтай ажаhуудаг. Галя басаганиинь арбадахи класс дүүргээд, ажаллажа байдаг. Одхон басаганиинь долоодохи класста hурана.

— Иимэ hайхан сагта хүнhөө дутуугүй хүдэлхэл гэжэ оролдогшоб,—гээд, Соли Цыдыповна hанаhанаа хөөрэбэ.

Б. ГЫЛЫКОВ.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй 1972 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын тоосоое баталха тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет тогтообо:

Буряадай АССР-эй 1972 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын тоосоое олзо оршын талаар 157566 мянган түхэригөөр, гаргашын талаар 153664 мянган түхэригөөр, олзо оршонь гаргашаhаа 3902 мянган түхэригөөр ехэ байhаар баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 2.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Саг үргэлжын комиссинууд тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет тогтообо:

Барилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин, коммунальна ажаhуудалай ажахын болон харгы барилгын комисси байгуулха.

Энээнтэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй промышленностиин, барилгын, транспортын болон хэлхеэ холбооной комиссие хубилгажа, промышленность, транспорт болон хэлхеэ холбооной комисси болгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 2.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй Президиумэй хүдэлмэри тухай

Президиумэй хүдэлмэри тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Б. С. Семеновой элидхэл шагнаад, Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет тогтообо:

1. Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй Президиумэй хүдэлмэри тухай элидхэлые анхаралдаа абаха.

2. Республикын ажалшадые КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэрине, мүн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ дотор хараалагдаhан зорилго нуудые бэелүүлгэдэ республикын ажалшадые эмхидхэхэ, хүдэлмэриингөө онол аргануудые саашадань нарижуулан hайжаруулха, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй ябуулдаг эмхидхэлэй-олонитын хүдэлмэрие hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулжа, Соведүүдэй хуулинуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, үйлэдбэриин хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха, ажалшан зоной hуудал байдалай болон соёл гэгээрэлэй эрилтэнүүдые хангаха асуудалые бүри hайнаар шиидхэхэ гээшэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гол зорилго гэжэ тоолохо. Соведүүдтэ саг үргэлжэ бодото туhаламжа хүргэжэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ бии байгаа hайн дүй дүршэлые шэнжэлжэ, согсолжо, үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Верховно Соведэй, тэрэнэй Президиумэй, Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тухай, тэдэнэрэй абаhан хуулинуудай, тогтоолнууд болон дурадхалнуудай дүүргэлтэ тухай Верховно Соведэй Президиум арад зондо саг үргэлжэ мэдээсэжэ байха, hунгагшадай захяае, Верховно Соведэй сесснүүд дээрэ депутадуудай оруулhан шүүмжэлхы ашаглалтанууд болон дурадхалнуудай дүүргэлтын хойноhоо хиналтаяа шангадхаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 2.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Барилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин, коммунальна ажаhуудалай ажахынуудай болон харгы барилгын комиссиин бүридэл тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикануудай Верховно Совет тогтообо:

Барилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин, коммунальна ажаhуудалай ажахынуудай болон харгы барилгын комиссиин бүридэлдэ эдэ депутадуудые hунгаха:

КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

Булдаев Сергей Николаевич — Улаан-Үдэ хотын Лазовско hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой болон арад зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ.

КОМИССИИН ГЭШҮҮД

Большаков Владимир Георгиевич — Баргажанай аймагай Үрөөгэй hунгуулиин округhоо депутат:

Филько Александр Семенович — Баунтын аймагай Ципиканай hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие элүүрые хамгаалха, социальна хангалгын талаар комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Малютин Федот Моисеевич — Улаан-Үдын аймагай Тарбагатайн hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой болон арад зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Медведев Иван Степанович — Улаан-Үдэ хотын Мухинска hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Никонова Мария Петровна — Кабанскын аймагай Кабанскын hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие гэгээрэлэй, соёлой болон спортын комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Шагжеева Ринчин Сосоровна — Захааминай аймагай Баян-Голой hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие хүдөө ажахын комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Шангин Иван Федорович — Улаан-Үдэ хотын Солнечно hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие залуушуулай хэрэгэй талаар комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Юринский Петр Яковлевич — Баргажанай аймагай Байгалай hунгуулиин округhоо депутат, тэрэниие промышленность, транспорт болон хэлхеэ холбооной комиссиин гэшүүнэй уялгануудhаа сүлөөлхэ;

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 2.

НОГООН ХАРГЫ ГАРГАЯ!

hүүлэй үедэ НОТ гэhэн үгэ олоной хэлэндэ hүүрияа өлөжо, «моодно» болоно байна гэлсэдэг. Гэбэшье тэрэмнай гоёын тула хэлэгдэдэг үгэ бэшэ бшуу. НОТ гээшые буряадшалан хэлэхэ болоо hаа, «ажалаа эрдэмэй ёhoор эмхидхэхэ» гэhэн удхатай.

Тиимэ болохолоороо, хүнэй ажал гээшэ НОТ-ой анхаралда ороно. Ямаршье ажалые эрдэмэй ёhoор эмхидхэн ябуулбал, үйлэдбэринь, шанарынь дээшэлхэ ха юм.

Тэрээншэлэн hургуулиин хүдэлмэрие эрдэмэй ёhoор эмхидхэхэ асуудал hүүлэй үедэ улам ехээр табигдадаг болоно байна. Хэрбээ эрдэмэй ёhoор hургуулиин хүдэлмэриин бүхы шатые эмхидхэжэ шадабал, hуралсалай, хүмүүжүүлгын шанар эрид hайжарха.

Манай республикада hургуулиин эрхим директорнүүд олон. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда hургуулиин директор Д. Ч. Найданов хадаа **багшанар хэшээлдээ ямараар бэлдэнэб, ямараар заанаб, бүхы hурагшадтаа ойлгуулжа шадана гү** гэжэ hайн мэдэдэг, шалгадаг, hайнаар хүдэлхэ арга боломжо олохо хэрэгтэнь туhалдаг. Бүхы багшанарай абари зангые, бэлиг шадабарине тус тустань мэдээд байхадаа, Д. Ч. Найданов hанаhан хэмжээ ябуулгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ аргатай байдаг.

Тиихэдээ Ноёхоной дунда hургуулида бэелүүлэгдэдэг **доторой шалгалта** саг үргэлжэ, таhалгаряагүй хэгдэжэ байдаг. Тиимэ шалгалта ном заалгые, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха зорилготой байдаг.

Зүгөөр зарим hургуулида НОТ бэелүүлгэдэ hаад ушаруулдаг дутагдалнууд үшөөл ушарhаар. hургуулиин зарим директорнүүд «сүлөөтэй сагтаа» багшанарай хэшээлдэ ородог заншалтай. Хэзээ, ямар багша хэшээлдэ ороходоб гэжэ түсэблэдэггүй, ямар темэ хайшаагаар үзэhыень шалгаха зорилго табидаггүй. Бэлэдхэлгүйгөөр хэгдэhэн шалгалтаhаа ямар үрэ гаралтайб?

Тиимэ директорэй нэрэ хэн бэ гэжэ сэхэ зааха гээ hаа, бодото жэшээ ганса бэшэ олдохо hэн. Зүгөөр тус статья соогоо бидэ тиимэ зорилго табяагүйбди.

НОТ гээшын гол анхарал — хүн. Ажалаа эрдэмэй ёhoор эмхидхэлгын гол удхада юун бэ гэхэдэ, хүнэй мэргэжэлэй элүүр энхые сахин хамгаалха зуураа, хэhэн хэрэгынь шанартай, амжалтатай байха гэhэн эрилтэ табидаг.

Ямаршье ажалые эрдэмэй ёhoор эмхидхэн ябуулжа болохо юм. Харин педагогическа хүдэлмэридэ тиимэ эрилтэ бүришье hаа ехээр табигдаха ёhэтэй. Дээрэ хэлэгдэhые хараадаа абаха болоо hаа, багшанарай болон hурагшадай угаа ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлhэнэй ашаар hуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ тон hайн амжалта туйлагдаха болоно. Тэрэнэй хажуугаар hургуулиин болон гэгээрэлэй хүтэлбэрилэгшэд багшанарай, шабинарай бэеын элүүр тушаа тон ехэ анхарал табиха ёhотой.

«Совет hайн багша байхын тула hургагша хүн юу шадаха ёhотойб?» гэhэн статья соогоо Н. К. Крупская иимэрхүү бодол гаргаhан байдаг: **hургагша хадаа өөрынгөө заадаг предмедые табан хургандаал адляар мэдэхэ, мүн тэрэнь мүнөө үедэ ямар хэмжээндэ, хүгжэлтын ямар шатада байнаб гэжэ мэдэхэ ушартай юм.** Хүүгэдэй наhанай онсо шэнжые, hанал бодолые, ямар байдалда хүмүүжэhые, хэр зэргэ дүршэлтэй байhые мэдэхэ шухала гэhэн эрилтэ Н. К. Крупская багшанарай үмэнэ табидаг hэн.

Бүхы багшанар, хүмүүжүүлэгшэд Надежда Константиновнагай заабарине бэелүүлжэ шадана гү гэhэн асуудал табигдажа магадгүй. Тэрэниие шададаг нүхэд олон даа. Зүгөөр шадаагүйшүүлшье дайралдадаг ааб даа.

Хэрбээ hургуулиин директор хүтэлбэриингөө хэрэгтэ элдэб олон шата бии болгодоггүй, багшанартаа hайнаар хүдэлхэ арга боломжо олгодоггүй, педагогическа эрдэмэй туйлалтые хүдэлмэридөө хэрэглэжэ шадаггүй байгаа hаа, багшын харюусалгые яагаад үргэжэ шадахаб даа?

Багшанарай болон hурагшадай ажал ябуулгые тон hайнаар түсэблэхэ гээшэ ажалаа эрдэмэй ёhoор эмхидхэхэ хэрэгтэ заатагүй нүлөөлдэг.

hургуулиин хүдэлмэриин түсэблэлгэ хадаа бэе бэеhээ илгаатай элдэб хэмжээ ябуулгануудhаа, мүн тэдэниие бэелүүлхэ болзорhоо, мүн бусад зүйлнүүдhээ бүридэдэг юм. Хэрбээ бүтээгдэжэ байhан хэмжээ ябуулганууд тухай мэдээсэл саг соогоо дирекцидэ үгтэжэ байдаг hаа, түсэблэлгэ зүбөөр зохёогдонхой гэжэ харахаар.

Жэшээнь, Баунтын аймагай Багдаринай интернат hургуулиин директор Г. М. Зарубин, hуралсалай талаар тэрэнэй орлогшо К. П. Ведерникова гэгшэд **программын ямараар, хэр зэргын шанартайгаар дүүргэгдэжэ байhые, мүн hурагшад хэшээлдээ юумэ ойлгодог гү, али үгы гү** гэжэ хододоо мэдэhэн байдаг. Юундэб гэхэдэ, тэрэ hургуулида багшанарай болон hурагшадай хүдэлмэри тоб байса түсэблөөтэй юм. Гадна хэгдэhэн гү, али хэгдэжэ байhан юумэнүүд тушаа саг соонь мэдээсэгдэдэг.

Гэхэтэй хамта хэн багша ямараар хүдэлнэб, хараалагдаhан түсэбөө ямараар дүүргэнэб гэжэ зарим директорнүүд хүсэд мэдэдэггүй гү, али алдуу гараhан байбалнь, тэрэниие заhахын аргагүй болошоhон хойно мэдэдэг.

Хүдэлмэрилэгшэ бүхэн өөрынгөө харюусалгые hайнаар ойлгоод, даалгагдаhан хэрэгээ эрхимээр дүүргэхэ гэжэ оролдодог байhан лэ газарта НОТ бэелүүлжэ болоомоор.

hургуулида НОТ бэелүүлгын онсо гуримуудай нэгэн — сагай алмалта. hуралсалай жэлэй туршада hурагшад предмет бүхэнэй программаар хэды саг соо юу ойлгожо гараха ёhотойб гээд баталагдадаг байhан тушаа бултанда мэдээжэ бшуу.

Теэд зарим ушарта программаар хараалагдадаг саг дутуу дүүргэгдэhэн гү, али үзэгдэхэ ёhотой материал хүсэд үгтөөгүй байдаг. Ямар шалтагаанhаа тиимэ юумэн болоноб? Хэрбээ багша саг соогоо хэшээлээ эхилдэггүй hаа, hурагшадаа эмхитэй болгохын тула табан гү, али долоон минутаяа үдэр бүри гээдэг hаа, hүүлэй hүүлдэ хэды ехэ сагаа миин hалгааhан болохоб! Энэ — нэгэ шалтагаан. Үгышье hаа, хэшээлдээ үзэhэн юумэеэ hурагшадай ухаанда хадуулгаха хүдэлмэри хэхын оронд ябаган зугаа хөөрэжэ, тэдэнээ энеэлгээд гаража ошоhон аад, удаадахи хэшээлдээ ерэхэдээ. үнөөхидүүлни мууса ойлгоhон байба гээд, дахин заажа эхилхэ жэшээтэй. Тон иимэ абаритай багшанар үгы шахуу юм аабза. Зүгөөр энээндэл дүтэрхыгөөр аашалдаг багшанарые хаа-яа харадагбди. Энэ хадаа гүрэнэй сагые дэлгүүр дээгүүр миин сасаhантай адли бэшэ аал? Тиихэдэ hайндэрнүүдэй урда тээ гү, али элдэб мүрысөөнэй, харалгын болохоёо байхада «hуралсалай богони үдэр» соносхогдодог. Тэрээнhээ уламжалан, зарим предметнүүд түсэблэhэн хэшээлээ саг соогоо үнгэргэнгүй hалаха баатай болодог.

Гэхэ мэтын шалтагаанаар hуралсалай хайран саг хосордог. Хэрбээ зарим hурагшадай элдэб шалтагаанаар хэшээлhээ таhарhан ушарые нэмэбэл, бүришье хэсүү болоо магадгүй.

Нэгэ класстань hурагшадые үлөөхэгүй гэhэн тэмсэл хадаа хэшээл бүхэндэ hуралсалые эрхим hайнаар эмхидхэхэ гэhэн зорилгоhоо уламжалдаг.

Зарим hургуулиин директорэй, багшанарай ажалай эмхидхэлые шэнжэлжэ үзэхэдэ, тэдэнэй hуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хооhон шанартай хэрэгүүд булюу байдаг. Тиимэ hургуулида директоршье, багшанаршье совет бусад эрхэтэд мэтэ хүдэлмэриин үдэр соо долоон час хүдэлхэ ёhотойбди гэжэ үнинэй мартанги байдаг. Тиимэ hургуулиин директор үглөөнэй 8 сагта хүдэлмэридөө ерэhэн аад, орой болоhон хойно харижа ябадаг.

Элдэб зүблөө, суглаа үнгэргэлгэдэ ехэ саг hалана. Муу эмхидхэлтэй суглаан хэндэ туhатай байхаб?

Харин дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэд ямар нэгэн суглаа хэхэ гээ hаа, тэрэниие яажа олондо туhатайгаар үнгэргэхэ гээшэб гэжэ бодожо үзэдэг.

«Суглаан бүхэнэй түрүүшын асуудал болгожо, иигэжэ асуухые, магад, уялгалха байгаа: тус суглаан хэрэгтэй гү, али хэниие тэрээнhээ үлөөлжэ бололтойб, зүблөө хэнгүй, асуудал шиидхэжэ боломоор байгаа гү?» — гэжэ Ф. Э. Дзержинский дурадхадаг hэн гэхэ.

hургуулида НОТ нэбтэрүүлхын тула педагогическа коллективые шанга болгохо шухала. Тэрээн тухай hургуулиин директор оролдохо уялгатай ааб даа.

Эрдэм техникын улам хурданаар хүгжэжэ байhан үедэ хуушан гуримаар hургуулида хүдэлжэ болохогүй. «НОТ гээшэдэ ногоон харгы гаргагты!» гэhэн эрилтэ үе сагнай табина ха юм.

И. АНГАРХАЕВА.

ХОДОДОО ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Үнгэрэгшэ жэлдэ Үдын совхозой нэгэдэхи отделениин hаалишад болон малшад урдаа табиhан зорилгонуудаа бодото дээрэнь дүүргэхын тула габшагай бэрхээр ажаллаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Даажа байhан ажалаа hайн мэдэхэ hаалишад яhала олон юм. Фермын түрүүшүүл түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2200 килограмм hү hааха социалис уялга баталан абаад, хэлэhэн үгэеэ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оролдоо. Ажахын бэрхэ hаалишадай нэгэн Ханда Доржиевна Оширова арба hарын туршада үнеэн бүриhөө 2300 килограмм hү hаажа, абаhан социалис уялгаяа hараар уридшалан дүүргэжэ шадаа. Энэ нүхэрнай үнгэрэгшэ үбэлжэлгэдэ hайн үрэ дүн туйлаhанайнгаа түлөө «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан.

Мүн тус фермын hаалишан Камилия Газемзяновна Канзафарова оролдосотой бэрхэ ажалаараа аймаг соогоо суутай болоhоор үнинэй юм. Камилия Газемзяновна аяар холын Татарhаа 1966 ондо ерэжэ, hаалишанаар ажаллаhан алдартай. Энэ нүхэрнай 11 hарын туршада үнеэн бүриhөө 2300 килограмм hү hаажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Республика дотороо үүсхэл гаргаhан Яруунын hаалишадые hайшаан дэмжээд, тэдэнэр үбэлжэлгын үедэ үнеэн бариhөө 1000 килограммhаа бага бэшэ hү hааха социалис уялга баталан абанхай. Эндэхи коллектив туйлаhан амжалтаяа батадхажа, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ hүнэй түлөө тэмсэхээр шиидээд, абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ уряа доро ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Аймагай түрүү hаалишадай нэгэн К. Г. Канзафарова.

О. ЦЫБИКОВЭЙ фототекст.

ҮНДЭР ШАНДА ХҮРТЭГШЭД

ОРДЕНТО ГУРБАНАЙ НЭГЭН

Тоонто нютагаараа ябаха бүрөө хүдэлмэришэ бэрхэ залуу нүхэдтэеэ заатагүй уулзажа, ажаhуудал, ажал хэрэгээрнь эрхэ бэшэ hонирхожо, эльгээ даран зугаалжа бусадаг хүмби. Үнгэрhэн намар баhа нэгэ тиимэ ушар тудажа, баяртай зугаатай ябажа ерээ hэм.

Зулгы hайхан зунай hүүл hара ходоржо, алтан шаргал намарай саг эхилээд байба. Жэлэй энэ үедэ түрэл Ноёхон нютагни хэзээ хэзээнээхиhээ гоё hайхаар үзэгдэдэг юм. Эгээл тиимээр мүнөөшье харагдаа бэлэй. Тэнгэри сэлмэг, тарянай талмай хүбхэрэн долгилоод, нюдэнэй хараада дулааханаар үзэгдэбэ. Одоо тиихэдэ уулзаhан, хараhан лэ хүн бүхэмни урматай баяртай, хүхюу зугаатай байжа, намайгаа баярлахын ехээр баярлуулаа бэлэй. Тэдэнэй дунда эдир багымни шахуу танил хонишон Жамбал бүришье ондоохоноор харагдаhан юм. Тэрэ залуу ябаhанда орходоо нилээдгүй бэхижэжэ, бага зэргэ бүдүүрбэшье, эдир наhанайнгаа түбшэн даруу зан абари табяагүй зандаа, урдынхидаа адли энеэбхилэн хаража байба. Ямаршье хатуу шэрүүн сагта урмаа хухаржа, уруу дуруу ябаагүй зангыень мэдэхэ тула, «Яагааб-ши, юундэ уйдхартайгаар үзэгдэбэш?» гэжэд ёгтолон хүхижэ дуугарhаниием таажа:

— **Юун** тиимэ байхаб, гэр бүлэ сайн, ажал хэрэгшье гэмгүй,— гээд Жамбал харюусаба.— Хонидоо үдэр hүнигүй шахуу харууhалжа, сүлөөгүйхэн байнабди. Мэдэнэ гээшэ бээзэт, мүнөөшье одоол адууhа малай таргалжа эхилхэ үе...

Иигэжэ хөөрэhөөр байтараа, гэрэй богоhо дээрэ hууhан хүбүүгээ хаража, «хүваан, тээ тэрэ ябагша хонидоо эрьюулжэ бай, би мэнэ гэсээр ошохоб»,—гэбэ.

— Хэлээгүйдэш, иигээд лэ миин сууха даа...

Эдэ үгэнүүдые шагнажа hууханда, хүдэлмэришэ хүнэй hанал бодол урагшаа тэгүүлhэн, ямаршье сагта үнөөхил ажал, арюун нангин уялга болоод зорилго тухайгаа бодомжолжо байдаг гээд үшөө дахин толгой соогоо лаблаа бэлэйб.

— Үнгэрсэн үбэл бараг ондо орообди, хурьган сайн абтагдаа, мүнөө жэл бүри шанга уялгатайбди...

Зүб даа, үнэхөөрөө Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон нүхэр Санжиевай ганса нёдондо бэшэ, харин hүүлэй жэлнүүдтэ туйлаhан амжалтанууд хэмгүй байха. Тиигээдшье хэхэ, бүтээхэ юумэниинь бүри ехэ ха. Энэмнай туйлаhанаараа hанаагаа огто амардаггүй, залиршагүй зориг ехэтэй хүн. Хара багаhаа үншэржэ, хэды шэнээн тулиба ядабашье, «хүн боложо, хүлөө дүрөөндэ хүргэhөөр» ажабайдалайнгаа hудал зүбөөр оложо, бүхөөр барижа ябаhан намтартай. Тиимэ hэн тула Жамбал Биликтуевич тухай дуулаагүй малшад гэжэ бүхы Сэлэнгын аймагта хомор байха. Энэмнай «Ажал гээшэ жаргал» гэдэгтэл үнэн сэхэ ажалаараа шалгаржа, олоной дунда хүндэтэй болоhоор үнинэй юм. Нүхэр Санжиев эхэ хонидые харууhалхадаа шадамар бэрхэ, өөрын онсо аргатай, баян дүршэлтэй хүн. Энэ хонишоной 1972 оной дүнгые харахадаа, урмашажа баярлаха, омогорхохо ёhoороо омогорхохоор. Тэрэ 100 хонин бүриhөө 101 хурьга абажа, хонин бүриhөө 3,4 килограмм ноoho хайшалаа, хурьгадайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 23 килограмм болгожо, тобир тарганаар тушаагаа. Иимэ амжалтын зүндөө ерээгүй байhаниинь эли. Олон жэлэй туршада олдоhон ажалай баян дүй дүршэлhөө эшэ үндэhэтэй ха юм даа.

...Сагай ошохонь түргэн лэ гээшэ ха. Тэрэ гэhээр хэдэн жэл үнгэршэбэ. Ажахын гол hалбари—хонин ажал гүнзэгы гээгдэлдэ ороод байгаа бэлэй. Эгээл энэ үедэ колхозой правлени, партийна комитет хүдэлмэришэ хүнүүдээ элсүүлжэ, хонидой отаранuудта эльгээhэн юм. Тэдэнэй дунда Жамбал бии байгаа. Үшөө залуу, ажалай дүй дүршэлөөр бага байбашье, түрүүшын жэлhээ ахамад нүхэдэйнгөө жэшээгээр үнэн сэхээр ажаллажа, этигэл найдабариень харюулжа эхилээ hэн.

— Санахадам, бэрхэл байгша сэн. «Яба ябасаар яваан болохо» гэсэндэл, ажалай онсо гурим оложол байнаб— гэжэ тэрэ дарууханаар мүнөө зугаалдаг зантай. — Хэндэ найдахабши, өөрын лэ хүсэл оролдолго хэрэгтэй гэжэ санагшаб.

Нээрээшье, тиимэ аабза. Иимэл ёhо гурим баримталан нүхэр Санжиев ажалайнгаа арюун hайхан замые эхилhэн юм. Дүй дүршэлөөр баян урданай хонишодой ажалай эмхидхэл хаража, анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэhэн, олон юумэ ойлгожо абаhан түүхэтэй. Тиигэжэ мал харууhалга хадаа оролдолгын хүсөөр лэ байна гэжэ тобшолол хэhэн байна.

— Манай хонишодой булта Жамбал шэнгеэр хүдэлдэг hаань, колхозоороо магтуулха байгаабди, — гэжэ нютагайхидынь дэмы хэлсэдэггүй байха.

Иигэжэ хөөрэлдэдэгынь дэмы бэшэ. Хашаа хорёо болоод тэжээлээр бэшэнhээ үлүү юумэн Жамбалай отарада үгы гэхэдэ алдуу болохогүй. Бэрхээрээл ажал хүдэлмэриингөө урда ороно. Зун, намартаа унтаха нойргүй шахуу ябажа, хонидоо hайнаар таргалуулжа шадана, үбэл, хабартаа бии байгаа тэжээлээ зүбөөр хубаарилжа эдюулнэ. Тиихэдэ саг соонь эдеэлүүлхэ, уhалха талаар гуримаа алгадгүй бэелүүлдэг байна. Хүсэеэ гээжэ, муудахаяа hанаhан хонидоо саг соонь элирүүлжэ, илгажа үрдидэг.

— Олон малтай байхадаа, үе үе болоод, толгой тоолон илгажа хараагүйдэ аргагүй байдаг,—гэжэ Жамбал Биликтуевич тайлбарилдаг.

Энэшье удхатай гээшэ. Яажа мэдэхэбши, хэдэн зуугаад мал соо элдэбын ушар дайралдадаг ха юм. Тиимэ хадань дүршэлтэй хонишон отара дээрээ болоhон ямаршье ушарта hанаа зобонгёор анхаран хандажа, тэрэ дары болохо зэргын хэмжээнүүдые абадаг нангин заншалтай.

— Мал дээрэ ябасан хүн санаа сэдьхэл амар суубал, юумэнэй урда орохогүй,— гэжэ тэрэ хөөрэдэг юм.

Ушар тиимэhээ солото хонишон Жамбал Санжиев амжалтатай hайнаар хүдэлдэг гээд тухайлагдана гээшэ. Энэ нүхэрэймнай хөөрэжэшье, хүдэлжэшье байхань нэгэл ондоотой. Харахада hөөлгүй шэнги аад, бүтээhэн юумыень анхархада, хүнэйхиhээ тад ондоо даа. Энэ намартаа Моностойн голдо—отарадаа дүтэхэнэ 7 гектар зелёнко ургуулжа, ехэхэн тэжээл суглуулжа, үбhэндөө ехэ нэмэри оруулба.

— Өөрөө тарижа ургуулсан, өөрөө хуряажа абасан юумэн шэмэтэй байн даа,— гэжэ тэрэ энеэбхилэн хөөрэнэ.

Үнинэй хонишоной иигэжэ хэлээшэ арсалтагүй зүб. Энээн тухай олохон малшадай түрүү дүршэл харуулна. Мүн тэрэниие Жамбал Биликтуевич Санжиевай удаан сагай ажалай арюун зам бүри тодоор гэршэлнэ. Тэрэ түрэhэн хурьгадаа нарайдань эхэтэйнь хамта байлгажа, үбhэ эдихэ болсторнь үдэрэй гурба дахин эхыень хүхүүлдэг. Хооhон эхэтэй гү, али ахир хурьгадта нэмэри хоол үгэдэг. Эдэ бүгэдөөр хонишон Жамбалай ажалай нюусые тайлбарилха болобол яhала байха.

...Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалай габьяа харуулhанайнгаа түлөө нёдондо Сэлэнгын аймагhаа гурбан хүн Ленинэй орденоор шагнагдаhан байна. Тэдэнэй нэгэн—Ноёхоной алдар суута хонишон Жамбал Биликтуевич болоно. Эхэ оронойнгоо үндэр шагналда хүртөөд байхадаа, тэрэ табан жэлэй hүүлшын жэлнүүдтэ улам габшагайгаар ажаллажа, бүри ехэ амжалта туйлаха зорилготой. Жиирэй коммунист нүхэр Санжиевай хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ, ажал дээрээ шэнэ амжалта туйлажа, Хёлгынгоо-Адагаар дахинаа суурхаха байhаниинь лабтай.

И. ОЧОРОН.
Сэлэнгын аймаг.

МОСКВА. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Динамо» заводой гаргаhан продукци СЭВ-тэ хабаадалсадаг хилын саадахи оронуудта мэдээжэ болонхой юм. Тээмэндэ тус завод чехословак нүхэдэйнгөө ехэ захилые — Прагын метрогой олон тоото электро-түхеэрэлгэнүүдые болзорhоонь урид бүтээжэ дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заводой 1-дэхи аппаратна цех соо. Эрхим слесарь хабсарагшад комсомолец В. Лабутин, коммунист В. Винокуров (баруун гарhаа) гэгшэд hүүлшын электро-агрегадай нэгые суглуулан хабсаргажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

НАРИН СЭМБЫН ФАБРИКАДА

АЛДАРТА ОЙДО ЗОРЮУЛБА

Фабрикын комсомолой хамтын суглаан «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө!» гэhэн уряа доро hаяхан үнгэрбэ. Энэ суглаан дээрэ комсомолшууд хубиингаа түсэбүүдые хэр дүүргэжэ байhанаа хаража үзөө.

Буряадай комсомольско организациин 50 жэлэй ойдо зорюулжа, юу хэхэ байhан тухайгаа мүн лэ хэлсэбэ.

Февраль hара соо 300 гаран комсомолшууд болон залуушуул Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ баатараар унаhан нютагайнгаа хүбүүдтэ зорюулан, ажалай вахтада жагсаха юм.

Буряадай комсомолой алдарта ойдо зорюулан, 1974 ондо үнгэргэгдэхэ байhан хэмжээ ябуулганууд энээгээр эхилхэнь.

ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ hАЙНААР ЗАХИБА

Газетэ, журнал захилгын кампани hаяшаг дүүрээ. Энээнэй дүнгүүдые комсомолой комитедэй гаргахадань, машинна таhагай комсомолой организаци эрхимлэhэн байба.

Энэ организациин комсомолой комитедтэ дамжуулгын улаан вымпел болон грамота барюулагдаа.

ШЭНЭ ГУРИМ БАТАЛАГДАА

Нарин сэмбын фабрикын комсомолой комитет бүд нэхэлгын комсомол-залуушуулай бригадануудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадаа, шэнэ арга хэрэглээ.

Эдэнэрэй ажал хэрэгыень таба хүрэтэр баллаар сэгнэдэг болоhон юм. hүүлэй hүүлдэ эгээ олон баллтай болоhониинь илаhанда тоологдодог.

Энэ арга hайн гэжэ тоологдоно. Тиимэhээ 1974 оной комсомолой организацинуудай социалис мүрысөөн энэ аргаар сэгнэгдэхэ, дүнгүүдынь энээн дээрэhээ үндэhэлэн гаргагдаха. Мүнөө комсомолой комитет мүрысөөнэй шэнэ гурим баталжа абаад байна.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ЭРДЭМ НАУКА ҮЙЛЭДБЭРИИЕ ХҮТЭЛНЭ

Ленинградай научно-үйлэдбэриин «Позитрон» гэжэ нэгэдэлэй продукциие хилын саанахи хэдэн арбаад гүрэн худалдан абадаг юм. Тус коллектив мүнөө научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхын түлөө городой түрүү предприятинуудай хоорондо мүрысөө эмхидхэлэн байна. Тус фирмын предприятинуудта үйлэдбэриие шэнэдхэн саашань һайжаруулха ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ продукци гаргалга 1,5 дахин, ажалай бүтээсэ 1,4 дахин дээшэлһэн байна. Эндэхи эрдэмтэд болон конструкторнууд хэдэн арбаад приборнууд болон технологическа түхеэрэлгэнүүдые бүтээгээ. Тэдэнэй олонхидонь гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдоһон байна. Арадай хэрэглэлэй эд бараа бүтээлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдадаг. Мүнөө тус фирмэдэ арад зоной хэрэгсэлэй 21 зүйлнүүд бүтээгдэнэ. Харин ерэхэ жэлдэ, нэгэдэлэй угтамжын түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор, табан жэлэй һүүлшын жэлдэ хараалагдаһан үйлэдбэриин бүтээсэ дүүргэгдэхэ.

Научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхын, шэнжэлэлгэнүүдэй ба бүтээн гаргагдаһан продукциин шанарые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлые коммунистнууд ударидана. Эндэ предприятиин партийна организациин дүүргэдэг үүргэ ехэ юм.

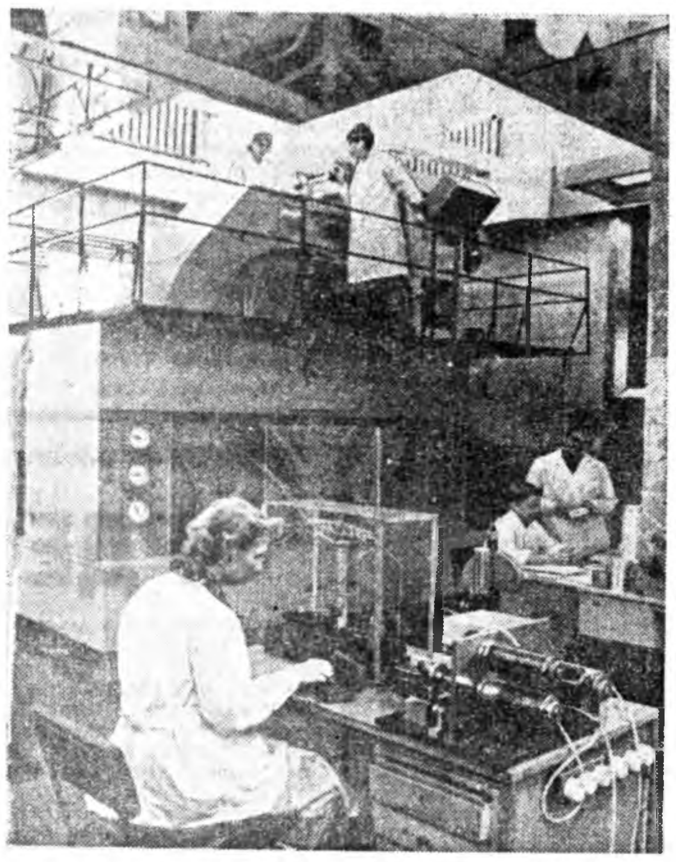
«Табан үдэрэй даабариие — дүрбэн үдэр соо!» гэһэн уряа доро мүрысэгшэдэй тоо үдэр ерэхэ бүри олошоржо байнхай. Эрдэмтэд, конструкторнууд, технологууд болон хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн комплексно бригадануудай ажал хүдэлмэри эли тодоор һайжаранхай. Коллективэй амжалтада хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй эрдэмэй дээшэлһэниинь мүн ехэ нүлөө үзүүлнэ. Һүүлэй үедэ 2 мянган хүдэлмэришэд мэргэжэлээ дээшэлүүлэн, 385 хүн дээдэ һургуули ба техникумүүдые дүүргэлэн, 15 хүн эрдэмэй кандидадай диссертаци бариһан байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ОТК-гай контролер Галина Бакшаева гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн резисторнуудые шалгажа байна. Хилын саана худалдаанда гаргагдаха «Ригонда» телевизорнуудые тааруулагша Елена Давыдова. Фирмын түбэй институдай лабораторинуудай нэгэн соо.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Сошордомо ерээдүй

Үнгэрэгшэ жэлэй орондо мүнөө шэнэ, 1974 оной гараад байхада, дэлхэйн хэблэл ниитын хоёр ондоо байгуулалтын саашанхи хүгжэлтые зүбшэн хэлсэнэ. Социализмын оронуудай бата найдамтайгаар урагшаа дабшажа, тэдэнэй экономикын амжалтатайгаар хүгжэжэ байхада, капиталай оронуудай экономическа хүгжэлтын ерээдүй тухай илангаяа уруу дуруу үгэнүүд зэдэлнэ.

«Ерэхэ жэлэй ерээдүйн байдал америкынхидтэ ехэ муугаар үзэгдэнэ» гэжэ «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ. 1974 оной түрүүшын хахадта США-гай экономико доройтон муудажа эхилхэ гэжэ энэ газетэ уридшалан мэдүүлнэ. Мүн лэ иимэ тобшолол «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» журнал хэнэ. Гараад байһан энэ жэлдэ США-гай бүхы национальна продукци, тухайлхада, 2 процентээр бага болохо, харин ажалгүйшүүлэй тоо 1,5 миллионоор олошоржо, 5,6 миллион хүнүүд болохо гээд энэ журнал бэшэнэ.

Капиталис дэлхэйн энэ гол томо гүрэнһөө гадна, мүн Баруун Европодохи экономическа байдалай доройтон муудахаяа байһан тухай хэлсэдэг болоо. Иимэ тэмдэг илангаяа Британиин аралнууд дээрэ эли тодоор үзэгдэнэ. Орон дотор хайлуулагдадаг бүхы булаһай 90 гаран процентыень үйлэдбэрилдэг «Бритиш стил корпорейшн» гэжэ гүрэнэй компани шэнэ жэлэй урда тээхэнэ үйлэдбэриеэ хахадтань хүрэтэр хорооho гэһэн шиидхэбэри абаа. Энээнэй эсэстэ 100 мянга шахуу металлургнууд ажалгүй болохо юм. Юумэнэй үнэ сэн үзэгдөөгүй ехээр нэмэнэ, фунт стерлингэй сэн улам буурана. «Амгалан байдалай үедэ Англида тохёолдоһон эгээл хүшэр хүндэ бэрхэшээл мүн» гэжэ мүнөөнэй байдалые урдань экономикын министр байһан П. Шор сэгнэнэ.

Баруун зүгэй бусад оронуудһаашье сошордомо мэдээсэлнүүд абтана. «Баруун Германиин автомобильна ба химиин хэдэ хэдэн томо концернэнүүд үйлэдбэриеэ хорооһон тухайгаа соносхоо. Эндэ уридшалан абтаһан мэдээгээр шэнэ жэлдэ ажалгүйшүүлэй тоо 1 миллион гаран хүнүүд болохо ха.

Элшэ хүсэнэй ехэ дуталдал капиталис оронуудай экономическа ядуу түйган байдалые улам һүжэрөөнэ. Иимэ эрхэ байдалда ажал ба капиталай хоорондохи, мүн империалис гүрэнүүдэй хоорондохи зүрилдөөнүүд улам шангадана. Ажалшадые бүри ехээр мүлжэн дарлажа, эд бараанай үнэ сэн эрид ехээр дээшэлүүлжэ, томо монополинууд, нэн түрүүн Америкын монополинууд хэтэрхы ехэ ашаг олзо абана. Жэшээлхэдэ, США-гай монополинуудай ашаг олзо 1973 ондо, уридшалан хэгдэһэн сэгнэлтын ёһоор, 70 миллиард үлүүтэй доллар болохо юм. Энэнь урда жэлэйхидэ орходоо 15 миллиард доллароор ехэ болоно.

Валютын талаар зүришэлдөөн, худалдаа наймаанай талаар хёмороон, саарһан мүнгэнэй үнэ сэнгэй улам ехээр уналга, тэрэшэлэн элшэ хүсэнэй ехэ дуталдал — эдэ бүгэдэ капитализмын ниитэ кризисэй улам һүжэрэлгын үзэгдэлнүүд мүн.

ПЕРУ: Империализмын эзэрхэлгэдэ үгтэһэн сохилто

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Перуда шухала үйлэ хэрэг болоо. Президент Хуан Веласко Альварадо гэгшын правительство хариин үшөө нэгэ монополиие гүрэнэй мэдэлдэ үгэбэ. Энэ монополи хадаа хэдэн арбаад жэлэй туршада ороной байгаалиин баялигуудые тонон ашагладаг, ажалшадые хайра гамгүйгөөр дарладаг байһан. «Серро де Паско копер корпорейшн» гэжэ ашагта малтамалай Америкын компаниин филиал гүрэнэй зөөри болгогдоо.

Энэ компани Перуда зэд, туулга, цинк, висмут, мүнгэ, алта болон үнгэтэ бусад металлнуудые малтан абадаг байгаа. Энэ компаниин мэдэлдэ уурхайнууд, промышленна предприятинууд, хэдэн зуугаад мянган гектар газар байһан юм. Тэрэ хадаа Перуһаа аманда багташагүй ехэ ашаг олзо абадаг, Перугай хуулинуудые эбдэдэг, ороной дотоодын ажабайдалда хамааралсадаг һэн. Президент Веласко Альварадо гэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, «Серро де Паско» хадаа Перуда империалистнуудай хамааралсалгын эгээл зэбүүрхэмэ муухай һүлдэ тэмдэг байһан. Империалис энэ компаниие усадхалга, тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Перугай революциин шэнэ илалта болоһон удхатай.

Хэнэйшье мэдэһээр, Веласко Альварадо гэгшын правительство 1968 ондо засагаа гартаа абаһанайгаа һүүлээр арад зондо түшэглэн, Америкын «Интернэшнл петролеум» гэжэ компаниие гүрэнэй мэдэлдэ үгэһэн, нефтиин бүхы промышленностиие өөрынгөө хиналта доро табиһан юм. Һүүлээрнь загаһанай ба цементын гэхэ мэтэ промышленностиин шухала һалбаринууд гүрэнэй мэдэлдэ үгтөө һэн. Орон дотор аграрна реформо амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ, мүн социально-экономическа бусад хубилалтанууд хэгдэнэ.

«Серро де Паско» гээшые гүрэнэй мэдэлдэ абаһан ушар — энэ зам дээрэ хэгдэһэн шэнэ горитой алхам мүн, национальна талаараа бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ Перугай арадай түйлаһан шэнэ шухала илалта мүн.

Хариин гүрэнүүдэй компанинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха, оронуудайнгаа байгаалиин баялигуудые арад зондо һөөргэнь бусааха гэһэн хүсэл эрмэлзэл Мексикэ, Панама, Венесуэлэ, Эквадор, Колумби гэхэ мэтэ Латинын Америкын оронуудта мүн лэ улам ехээр үзэгдэнэ.

ИСПАНИ: *Байдалынь бүри хархис болоно*

Мадрид шадар оршодог Прадо гэжэ правительствын ордондо Испаниин правительствын шэнэ түрүүлэгшэ Карлос Ариас Наварро гэгшын тангаригаа үгэлгын баяр ёһолол январиин 2-то болобо. Дотоодын хэрэгүүдэй министр байһан Наварро правительствын энэ дээдэ тушаалда 70 наһатай адмирал Карреро Бланко гэгшын орондо нуугаа. Бланко хадаа декабриин 20-до өөрын бэедэ хэгдэһэн хорото добтолгын эсэстэ алуулһан байгаа.

Бланко гэгшын алуулһан тухай мэдээсэл Прадо ордоной эзэдэй һанааень ехээр зобоогоо. Испаниин зэбсэгтэ хүсэнүүд ба полици тэрэ дары дайшалхы ёһоор бэлэн болгогдоо һэн.

Генерал Франкын эгээл найдамтай удамаршые алаһан ушар элдэб политическэ бүлэглэлнүүдэй хоорондо засаг түрын түлөө дэлгэрһэн тэмсэлые бүри хурсадхаа бэлэй. Мадридһаа абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, премьерэй тушаалда граждански хүнэй һуухагүйн тухай сэрэгэйхид али бүхы хэмжээнүүдые абаһан байгаа.

Иимэ оршон байдалда шэнэ премьерые томилхо хэрэг удааруулбал, мүнөөнэй байгуулалтада орёо түбэгтэй байдал ушаруулжа болохо байба. Тиимэһээ шэнэ жэлэй урда тээ үгэ хэлэхэдээ, Франко хадаа Бланкын орондо К. Ариас Наварроые томилһон тухайдаа соносхоо һэн.

Энэ томилолгые тайлбарилхадаа, баруунай хэблэл Мадридай зонхилхы бүлэгүүдэй бүри «хэрэгтэ шанга хараа шугам» бэелүүлхэ байһан тухай бэшэнэ. Мэнэ һаяхан байгуулагдаһан правительство мүн лэ энээн тухай гэршэлнэ. Энэ правительствада гансахан лэ фалангистнууд оронхой юм. Франкогой засагай хатуу шэрүүн хэмжээнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг «Опус деи» гэжэ католигуудай нүлөө ехэтэй организациин түлөөлэгшэд правительстваа намнагдаа.

Тиимэ болохолоороо мүнөөнэй Испанидахи байдал эли бодо хархис шэнжэтэй болобо. Англиин «Морнинг стар» газетын редакционно статья соогоо бэшэһэнэй ёһоор, Прадо ордондо болоһон хубилалтанууд Испаниин арад зондо эсэргүү хэһээлтые бүри шангадхаха байха.

В. СЕРОВ,
М. АРТЮШЕНКОВ,
Л. СЕРРАНО.
(ТАСС).

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Хоринн аймагта Улаан-Одоной сельсовет бии болгогдоо. Энэ сельсоведтэ Алан, Хүлэй үртөө, Кульск тосхонууд ороно, түбынь Хүлэй үртөөдэ байха.

***

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар нүхэр В. Г. Большаков үбшэлһэнэй шалтагаанаар Буряадай АССР-эй мелиорациин, уһанай ажахын министрэй уялгаһаа сүлөөлэгдөө.

Буряадай АССР-эй мелиорациин, уһанай ажахын министрээр нүхэр Санеев Л. А. томилогдоо.

ШЭНЭ НЮТАГТА...

Хойто-Байгалай аймагай Туртукит нютагай нуур сөөрэмүүдтэ сазан загаһан нютаг-жахаар табигдаба. Урдандаа Байгал далайн урда захаар, Посольск тосхон шадар табигдаһан сазан нютагжажа, олоор үдэжэ эхилһэн юм. Мүнөө эндэһээ 550 толгой загаһан баригдажа, Хойто-Байгалай аймагта нютагжуулхаар тусхай самолёдоор эльгээгдэбэ. Саашадаа үшөө мянгаад толгой сазан загаһан иишэ эльгээгдэхээр хараалагдана.

О. БЕРЕЗКОВ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» 1973 оной декабриин 30-да Москвада үнгэргэгдэһэн 36-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер тааһан хүнүүд—3033 түхэриг, гурбан номер таагшад—53 түхэриг, гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха байна.

«Спортлото-2»: Хэншье зургаан номер таабагүй. Табан номер тааһан хүнүүд—2561 түхэриг, дүрбэн номер таагшад—46 түхэриг, гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха.

36-дахи тиражай шүүбэри поосэлгын түбэй кассануудаар январиин 11-һээ февралиин 10 болотор түлэгдэхэ. Удаадахи тираж январиин 10-да Москвада үнгэргэгдэхэ юм.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

УЛААН-БААТАР

Модо болбосоруулгын промышленность хүгжэнэ

ТАСС

Монголой Арадай Республикада модо болбосоруулгын промышленность ехэ түргөөр хүгжэнэ.

Мүноонэй табан жэлэй үедэ промышленностиин энэ һалбариин продукци 40 процентээр ехэ болохо юм. Имагтал энэ жэлдэ — табадахи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо модо болбосоруулгын промышленностиин бүхы продукци 12 процентээр, тэрэ тоодо модо бэлэдхэлгэ — 8.5 процентээр, хюрөөдэмэл материалнуудые үйлэдбэрилгэ—15,7 процентээр дээшэлхэ байна. Энэ хадаа МНР-эй дотоодын хэрэглэмжые гол түлэб хангаха, мүн ондоо оронуудта модо ябуулха арга олгохо юм.

ПРАГА

«ШКОДА» КОМБИНАТДА

ТАСС

Ууралаар хүдэлдэг, хүсэ ехэтэй турбинануудые шалган шэнжэлхэ туршалгын шэнэ цех Пльзеньдэхи «Шкода» гэжэ машина бүтээлгын комбинатда ашаглалгада оруулагдаба. 1.000-һаа 10.000 киловатт хүрэтэр хүсэтэй турбинануудые тус цех туршажа үзэхэ байна. Тоолон тодорхойлхо, хэмжэхэ автомат түхеэрэлгэнүүдээр тэрэнь хангагданхай.

«Шкода» комбинат индустриин элдэб һалбаринуудай предприятинуудта хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг, гаргаһан продукцяа дэлхэйн 70 гаран оронуудта эльгээдэг юм. Гадаадада гаргадаг продукциинь хахад хубиие Советскэ Союз абадаг юм. «Шкодын» мэргэжэлтэд совет эрдэмтэдтэй, инженернүүдтэй харилсаа холбоо тогтоонхой. Электровозуудые, прокатна стануудые, атомна электростанцинуудай түхеэрэлгые хамтаараң бүтээнэ.

ДЕЛИ

АМГАЛАН ДОБТОЛГО ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

ТАСС

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэри хани харилсаагаа үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнгөөр дүүрэһэн байгаа гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй генеральна секретарь Ромеш Чандра «Мир и солидарность» гэдэг журналай ээлжээтэ номерто тунхаглуулһан статья дотороо бэшэнэ. Конгрессэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь шууд бэелүүлгэ — мүнөө гол шухала зорилгомнай болоно.

Дэлхэйн хэдэ хэдэн оронуудта энэ хүдэлмэри амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэжэ байна. Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай ООН-ой Аюулгүйн Соведэй тогтоолнуудые дэмжэһэн олониитын ябуулга, Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн — эдэ бүгэдэ хадаа Москвадахи конгрессэй һүүлээр эб найрамдалай тала баригшадай хэһэн ябуулганууд болоно.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй ехэ суглаанай суурян улам үргэдэжэ байна гээд Ромеш Чандра бэшэнэ. Дэлхэйн оршом соо боложо байгаа хубилалтанууд — дэлхэйн олониитын ябуулгын үрэ дүн мүн гэжэ Л. И. Брежневэй конгресстэ эльгээһэн хандалга дотор хэлэгдээ һэн.

Орон бүхэндэ, түби бүхэндэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ олониитын хүсэнүүд эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдэлээ улам бэхижүүлхэ зэргэтэй.

ХАЙДАРАБАД

Эб найрамдалай, харилсаа холбооной түлөө

ТАСС

«Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной түлөө» гэһэн национальна конференци Урда Индиин Андхра-Прадеш штадай захиргаанай түб — Хайдарабад хотодо нээгдэбэ. Индиин бүхы штадуудһаа ерэһэн делегадууд, Советскэ Союзай, ГДР-эй, ЧССР-эй түлөөлэгшэд, Индиин түбэй правительствын гэшүүд Эб найрамдалай ба һаналаа нэгэдэхэ бүхэниндиин эмхиин, Инди-совет соёлой бүлгэмэй үүсхэлээр үнгэргэгдэжэ байгаа конференцидэ хабаадана.

Индиин премьер-министр Индира Ганди конференцидэ хабаадагшадта бэшэг эльгээбэ. Эб найрамдал хамгаалха ябуулга — аюулгүй байдал хангаха арга нүхэсэл болоно гээд бэшэг доторнь хэлэгдэнэ. Конференциин хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэрхэ гээд найдажа байһанаа Индира Ганди элирхэйлэн мэдүүлээ.

ДЕЛИ

Министрнүүдэй конференци

ТАСС

Индиин городуудай хүгжэлтын, нютагай захиргаанай хэрэгүүдые эрхилдэг министрнүүдэй, хүдөө ажахын министрнүүдэй национальна конференци Делидэ нээгдээ. Хүдөө ажахые хүгжөөлгын, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр үйлэдбэрилгын, республикын хото городуудые болбосон түхэлтэй болголгын асуудалнуудые конференцидэ хабаадагшад зүбшэжэ байна.

Индиин түбэй правительствын хүдөө ажахын министр Фахруддин Али Ахмед конференци нээхэдээ, түсэбтэ табадахи табан жэлдэ (1974—1979 онууд) шэнэ түхэлэй минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха зорилгоор шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхын түлэ штат бүхэндэ дунда зэргээр 90 миллион рупий һомологдохо гэжэ тэмдэглээ.

ЖЕНЕВЭ

Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгэй асуудал шиидхэхэ эбэй конференци дээрэ бии болгогдоһон сэрэгэй асуудалнуудые зүбшэлхэ хүдэлмэришэ бүлэгэй ээлжээтэ заседани Нацинуудай ордон соо болобо.

Дайнай ябуулгануудай болоһон газарнуудта сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан бусааха асуудалые хүдэлмэришэ бүлэг зүбшэлжэ үргэлжэлһөөр.

Хөөрэлдөөнүүд шухала шатадаа оробо гэжэ заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр тунхаглагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Уулзалгада хабаадагшад һанамжануудаа хэлэһэн байна.

ИСПАНИ. Мадридай юстициин ордон соо «№ 1.001 хэрэгээр» сүүд болоно. Эндэ Испаниин профсоюзай мэдээжэ ажал ябуулагша Марселино Камачо болон тэрэнэй юһэн нүхэд—профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд «ниитын гуримай трибуналай» урда табигдаһан байна. Испаниин ажалшан арад зоной байдалые һайжаруулхын, тэдэнэй эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэһэн эдэ тэмсэлшэд 1972 оной июнь һарада баригдажа, түрмэдэ хаягдаһан байгаа. Тэдэниие «Испаниин хүдэлмэришэдые буһалгаанда уряалдаг хоригдоһон нюуса профсоюзай эмхидэ хабаатай» гэжэ засагаархид гэмнэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрмэдэ хаагдаад байһан профсоюзай арбан эдэбхитэдэй зургааннинь Мадридай түрмын харша соо байна. ТАСС-ай фотохронико.

БУЭНОС-АЙРЕС

Сэрэгэй хунтын хархис шэнэ ябуулга

ТАСС

Сантьягадахи Аргентинын посольствын оршондо Сальвадор Альендиин правительствын дэргэдэ спортын хэрэг эрхилдэг национальна соведэй хүдэлмэрилэгшэ байһан Серхио Лейва Молина гэгшые карабинер буудажа шархатуулаа.

Аргентинын правительство Чилиин сэрэгэй хунтада буруушаалай ното эльгээбэ.

СОФИ

Хани харилсаан үргэдэнэ

ТАСС

НРБ-гэй газар ажалай ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствын, СССР-эй Мяханай, һүнэй промышленностиин министерствын делегацинуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүд боложо, 1976 — 1980 онуудай хани харилсаан тухай документдэ гар табигдаа. Хоёр министерствын хоорондо дүй дүршэлөө үргэнөөр халан абалсахые предприятинуудай проект хамтаараа табижа, барилга хэхые энээн дотор хараалагдана.

ЮУМЭНЭЙ ҮНЭ СЭН ХҮНДЭРНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ хэдэ хэдэн капиталис оронуудта юумэнэй үнэ сэн улам хүндэржэ байна гэһэн мэдээсэлнүүд ороно.

Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада Голландида эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, промышленна эд бараанай үнэ сэн нилээд хүндэрөө гээд Гаагаһаа мэдээсэнэ. Хилээмэнэй—7,5, саахарай —4,5, кофиин сэн 15 процентээр нэмээ.

Һүүлэй һарануудай турша соо Америкын Холбоото Штадуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, түүхэй эдэй сэн ехээр нэмэһэн байна гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Тусхай баримтануудай ёһоор, 1973 ондо Сингапурта юумэнэй сэн 30 процентээр хүндэржэ, үргэн ниитэ ажалшадай байдал улам муудаа.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Улаан-Үдэ харуулха:

19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Һургашадта — «Мүшэхэн» гэжэ телевизионно журнал. 19.45 — «Пропагандистнар ба һуралсагшадта туһаламжа» гэһэн дамжуулга. 20.05 — Телевизионно һонин. 20.25 — «Техникын һонин тухай мэдээсэлнүүд», 20.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.15 — «Факел». Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо. 21.55 — «Сквозь ледяную мглу» — телевизионно уран һайханай фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Түрэл партиингаа уряада эршэтэ ажалаараа харюусахабди» — түрүү бэшэг. Партида, совет арадта Советскэ Союзай Коммунис партиин хандаһан Хандалгые халуунаар дэмжэһэн тухай мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда: Улаан-Үдын аймагай ба Улаан-Үдэ городой Советскэ районой партийна конференцинүүд дээрэһээ мэдээсэлнүүд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. «Түрэл орон доторнай» — ТАСС-ай тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда: «Бултанда ба хүн бүхэндэ» — П. Прозоровагай статья. «Шухала удхатай шэнжэлэл» — Б. Матхеевэй статья. АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Элдэб һонин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар бага зэргэ саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 11—16, хойто аймагуудта — 15—20, Байгал шадар 6—11 градус, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 23—25, үдэртөө 14—16 градус хүйтэн болохо.

Январиин 9—10-най үдэрнүүдтэ үүлэтэйшэг байха, бага зэргэ саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приемная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36,63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолабораторная — 33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00311. Заказ № 00444